Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/2280

15.10.2026.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2026/2280

(2026. gada 7. oktobris),

ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri Savienībā uzturas nelikumīgi, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK, Padomes Direktīvu 2001/40/EK un Padomes Lēmumu 2004/191/EK

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 79. panta 2. punkta c) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([2]),

tā kā:

(1) Savienībai, veidojot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, vajadzētu būt kopīgai politikai attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā. Efektīva atgriešanas politika ir ticamas migrācijas pārvaldības sistēmas būtiska sastāvdaļa.

(2) Šī regula izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi ("trešo valstu valstspiederīgie, kas uzturas nelikumīgi"), un tās pamatā ir kopīga atgriešanas procedūra, efektīva sadarbība ar trešām valstīm, pienākumi trešo valstu valstspiederīgajiem, kas uzturas nelikumīgi, rīku kopums efektīvas atgriešanas pārvaldībai, tostarp atgriešanās stimulēšanas pasākumi, un sadarbība starp dalībvalstīm .

(3) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 72. pantu šī regula neietekmē dalībvalstu to pienākumu izpildi, kuri attiecas uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības nodrošināšanu.

(4) Lai palīdzētu īstenot visaptverošo pieeju, kas izklāstīta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1351 ([3]), būtu jāievieš kopīga sistēma, kā efektīvi pārvaldīt to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri uzturas nelikumīgi. Minētās kopīgās sistēmas pamatā vajadzētu būt integrētai politikas veidošanai, lai nodrošinātu to darbību un pasākumu saskanību un efektivitāti, ko Savienība un tās dalībvalstis veic savas attiecīgās kompetences ietvaros.

([1]) OV C, C/2026/33, 16.1.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/33/oj.
([2]) Eiropas Parlamenta 2026. gada 17. jūnija nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2026. gada 1. oktobra lēmums.
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

(5) Eiropadome pastāvīgi ir uzsvērusi, cik svarīga ir apņēmīga rīcība visos līmeņos, lai veicinātu, palielinātu un paātrinātu atgriešanu no Savienības. 2024. gada oktobrī Eiropadome aicināja Komisiju steidzami iesniegt jaunu tiesību akta priekšlikumu.

(6) Likumdošanas un operatīvās plānošanas stratēģiskās pamatnostādnes brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, ko Tieslietu un iekšlietu padome pieņēma 2024. gada 12. decembrī, atgādināja, ka sekmīga atgriešanas politika ir visaptverošas un uzticamas ES patvēruma un migrācijas sistēmas pamatpīlārs. Šajā nolūkā stratēģiskās pamatnostādnes aicināja izstrādāt un īstenot pārliecinošāku un visaptverošāku pieeju atgriešanai, steidzamības kārtā modernizējot tiesisko regulējumu.

(7) Efektīvai atgriešanas politikai būtu jānodrošina saskanība ar Migrācijas un patvēruma paktu un jāveicina tā integritāte un būtu jāpalīdz pārvaldīt nelikumīgu imigrāciju uz Savienību un novērst trešo valstu valstspiederīgo, kuri uzturas nelikumīgi, neatļautu pārvietošanos starp dalībvalstīm, vienlaikus ievērojot pamattiesības.

(8) Savienība un tās dalībvalstis ir pastiprinājušas centienus, lai padarītu atgriešanas politiku efektīvāku. Neraugoties uz minētajiem centieniem, pašreiz spēkā esošais tiesiskais regulējums, ko veido Padomes Direktīva 2001/40/EK ([4]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK ([5]), vairs neatbilst Savienības migrācijas politikas vajadzībām un likumdošanas un operacionālajām vajadzībām, lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu. Kopš Direktīvas 2008/115/EK pieņemšanas 2008. gadā brīvības, drošības un tiesiskuma telpa un Savienības migrācijas politika ir būtiski mainījušās. Savienības tiesību akti migrācijas jomā vairs nav tiesību akti, kas nosaka minimālos standartus, bet gan tiesību akti, kas tuvina dalībvalstu praksi. Komisija 2018. gadā centās reformēt atgriešanas noteikumus ar priekšlikumu pārstrādāt Direktīvu 2008/115/EK. Turklāt Komisija ar Ieteikumiem (ES) 2017/2338 ([6]) un (ES) 2023/682 ([7]) centās atbalstīt dalībvalstis Direktīvā 2008/115/EK paredzēto elastības iespēju izmantošanā. Tomēr ir sasniegtas pašreiz spēkā esošā tiesiskā regulējuma iespēju robežas.

(9) Būtu jāizveido stingra kopīga efektīvas atgriešanas procedūra, lai nodrošinātu, ka tie trešo valstu valstspiederīgie, kuri neatbilst vai vairs neatbilst nosacījumiem par ieceļošanu, uzturēšanos vai pastāvīgu uzturēšanos dalībvalstu teritorijā, tiek bez nepamatotas kavēšanās atgriezti humānā un ilgtspējīgā veidā, pilnībā ievērojot pamattiesības un starptautiskās tiesības. Skaidriem un pārredzamiem noteikumiem, kas piemērojami visās dalībvalstīs, būtu jānodrošina noteiktība attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam un kompetentajām iestādēm. Ir svarīgi vienkāršot, atvieglot un paātrināt atgriešanas procedūras un nodrošināt, ka atgriešana netiek aizkavēta, tostarp ar neatļautu pārvietošanos uz citām dalībvalstīm.

([4]) Padomes Direktīva 2001/40/EK (2001. gada 28. maijs) par tādu lēmumu savstarpēju atzīšanu, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo personu izraidīšanu (OV L 149, 2.6.2001., 34. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/40/oj)

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

([6]) Komisijas Ieteikums (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu "Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos" dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā (OV L 339, 19.12.2017., 83. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

([7]) Komisijas Ieteikums (ES) 2023/682 (2023. gada 16. marts) par atgriešanas lēmumu savstarpēju atzīšanu un atgriešanas paātrināšanu, īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK (OV L 86, 24.3.2023., 58. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj).

(10) Šīs regulas noteikumu piemērošanai nebūtu jāietekmē noteikumi par piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1348 ([8]). Attiecīgā gadījumā šīs regulas noteikumus papildina īpaši noteikumi, kas noteikti Regulā (ES) 2024/1348, sasaistot negatīvus lēmumus par patvērumu ar atgriešanas lēmumiem attiecībā uz to izdošanu un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, un atgriešanas robežprocedūra, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1349 ([9]).

(11) Šī regula ievēro trešo valstu valstspiederīgo pamattiesības un principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta"), kā arī 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu, kura papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu ("Ženēvas konvencija"). Regula būtu jāpiemēro saskaņā ar Hartu, Savienības tiesību vispārējiem principiem un attiecīgajām starptautiskajām tiesībām.

(12) Būtu jāievēro neizraidīšanas princips un kolektīvās izraidīšanas aizliegums, kas paredzēts Hartas 19. pantā. Saskaņā ar minēto pantu nevienu nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai trešajai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs.

(13) Par trešās valsts valstpiederīgā atgriešanas nodrošināšanu atbildīga ir tā dalībvalsts, kuras teritorijā viņa nelikumīgā uzturēšanās ir atklāta.

(14) Tiesai, kuru dalībvalsts saskaņā ar valsts tiesību aktiem izraudzījusies par kompetento tiesu, vajadzētu būt atbildīgai par tiesiskās aizsardzības līdzekli, ar ko apstrīd atgriešanas lēmumu, ieceļošanas aizliegumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu. Atbilstība prasībām, kas izriet no neizraidīšanas principa, būtu jāpārbauda, ja lietas materiāli, kas darīti zināmi tiesai, kura saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir izraudzīta par kompetento tiesu attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekli pret atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, un kas papildināti vai precizēti, ņemot vērā uz sacīkstes principu balstītu tiesvedību, liecina, ka neizraidīšanas princips varētu tikt pārkāpts.

(15) Neskarot Hartas 47. pantā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas nodrošina, ka trešās valsts valstspiederīgais var apstrīdēt atgriešanas lēmumā norādīto izceļošanas laikposmu vai tā neesamību, tam, ka tiek anulēts vai atcelts izceļošanas laikposms, nebūtu jāietekmē atgriešanas lēmuma daļa, kurā uzlikts vai noteikts pienākums atstāt dalībvalstu teritoriju.

(16) Piespiedu izraidīšanas gadījumā iestādēm, kas izraudzītas par kompetentajām iestādēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, veicot individuālu novērtējumu un ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, būtu jāpārbauda, vai ir ievērots neizraidīšanas princips. Attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam pēc iespējas ātrāk un pirms viņa piespiedu izraidīšanas būtu jāiesniedz un jāpamato informācija par saviem personīgajiem apstākļiem. Vajadzētu būt iespējai paļauties uz iepriekšējos procedūras posmos vai citās iepriekšējās procedūrās veiktu visu attiecīgo apstākļu novērtējumu. Būtu jāizskata jebkādas attiecīgās apstākļu izmaiņas un jebkādi jauni fakti, kuri liecina par izraidīšanas risku, tostarp, lai noteiktu, vai tie ir pamatoti un nav uzskatāmi par tādiem, ko attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais ir iesniedzis tikai tādēļ, lai aizkavētu vai traucētu piespiedu izraidīšanu.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L, 2024/1348, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1349 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido atgriešanas robežprocedūru un groza Regulu (ES) 2021/1148 (OV L, 2024/1349, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

(17) Dalībvalstis var attiecīgos trešo valstu valstspiederīgos, kuri norāda, ka ar piespiedu izraidīšanu tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips, novirzīt uz attiecīgo procedūru, tostarp patvēruma procedūru, saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1348. Dalībvalstis var novirzīt šādus trešo valstu valstspiederīgos uz attiecīgo procedūru, ja to iestādēm, kuras izraudzītas par kompetentajām iestādēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kļūst zināmas attiecīgas norādes par to, ka ar piespiedu izraidīšanu tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips.

(18) Ir nepieciešams, lai dalībvalstis spētu elastīgāk, tostarp, izmantojot jaunus divpusējus nolīgumus vai vienošanās, un mērķtiecīgāk sadarboties nolūkā sekmēt efektīvu atgriešanu uz trešām valstīm.

(19) Tiklīdz ir konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgais neatbilst vai vairs neatbilst nosacījumiem par ieceļošanu, uzturēšanos vai pastāvīgu uzturēšanos dalībvalstu teritorijā, būtu nevilcinoties jāizdod atgriešanas lēmums, pamatojoties uz individuālu novērtējumu, kurā ņemti vērā visi attiecīgie fakti un apstākļi. Atgriešanas lēmumā būtu jānorāda trešās valsts valstspiederīgā pienākums atstāt dalībvalstu teritoriju. Nevajadzētu paredzēt prasību, ka atgriešanās lēmumā ir jānorāda atgriešanās valsts. Atgriešanās valsts būtu jānosaka, vēlākais, pirms piespiedu izraidīšanas, un to var norādīt vai nu atgriešanas lēmumā, vai jebkurā citā piespiedu izraidīšanas lēmumā atsevišķi no atgriešanas lēmuma. Ja pastāv šķērslis piespiedu izraidīšanai, atgriešanas lēmuma izdošana nebūtu jāliedz, bet piespiedu izraidīšana būtu jāatliek. Ja laikā, kad tiek izdots lēmums, kas nosaka atgriešanās valsti, joprojām pastāv iespēja, ka trešās valsts valstspiederīgo var izraidīt piespiedu kārtā uz kādu no vairākām atgriešanās valstīm, tostarp dubultās pilsonības vai vairāku valstu pilsonības dēļ, minētajā lēmumā var noteikt visas šādas atgriešanās valstis. Ir jānodrošina Hartas 47. pantā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību attiecībā uz visām lēmumā noteiktajām atgriešanās valstīm. Jebkurā gadījumā, ja kompetentā iestāde veic piespiedu izraidīšanu, trešās valsts valstspiederīgais pietiekami savlaicīgi pirms piespiedu izraidīšanas būtu jāinformē par atgriešanās valsti, uz kuru viņš tiks izraidīts piespiedu kārtā.

(20) Šai regulai nebūtu jāliedz dalībvalstīm paredzēt citus iemeslus piespiedu izraidīšanas atlikšanai attiecībā uz konkrētām trešo valstu valstspiederīgo grupām atbilstīgi valsts tiesību aktiem.

(21) Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir pienākums atstāt dalībvalstu teritoriju, būtu jāuzņemas galvenā atbildība par izceļošanu no dalībvalstu teritorijas.

(22) Ir nepieciešams nodrošināt, ka dalībvalsts izdotā atgriešanas lēmuma būtiskie elementi tiek ierakstīti īpašā veidlapā, kas ir Eiropas atgriešanas rīkojums, kurš izveidots, ievērojot šo regulu, un darīti pieejami Šengenas Informācijas sistēmā kopā ar brīdinājumu par atgriešanu. Eiropas atgriešanas rīkojumam savukārt būtu jāatbalsta citas dalībvalsts izdotu izpildāmu atgriešanas lēmumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu atzīšana un izpilde, ja trešās valsts valstspiederīgais neatļauti pārvietojas uz citu dalībvalsti.

(23) Ja uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, attiecas izpildāms atgriešanas lēmums, ko izdevusi cita dalībvalsts, atgriešanas lēmumu atzīšanai un izpildei būtu jāatvieglo un jāpaātrina atgriešanas process, pamatojoties uz dalībvalstu ciešāku sadarbību un savstarpēju uzticēšanos. Šāda atzīšana un izpilde var arī palīdzēt atturēt no neatbilstīgas migrēšanas un neatļautas pārvietošanās Savienībā, kā arī mazināt kavēšanos atgriešanas procesā. Tiesiskās aizsardzības līdzekļi attiecībā uz atgriešanas lēmumu būtu jāizmanto tikai izdevējā dalībvalstī.

(24) Atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma atzīšanai, pamatojoties uz informāciju, kas pieejama Eiropas atgriešanas rīkojumā, nav jābūt akta vai lēmuma veidā. Atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma neatzīšanai arī nav jābūt akta vai lēmuma veidā.

(25) Ja dalībvalsts apsver iespēju atzīt un izpildīt izpildāmu citas dalībvalsts izdotu atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu (savstarpējā atzīšana), turpmāk minētie elementi varētu palīdzēt dalībvalstij noteikt situācijas, kurās nebūtu jāpiemēro savstarpējā atzīšana, bet tā vietā tai būtu jāizdod savs atgriešanas lēmums. Šādas situācijas varētu ietvert gadījumus, kad izpilde būtu pretrunā izpildes dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, tostarp attiecībā uz tādu trešo valstu valstspiederīgo konkrētu kategoriju atgriešanu kā nepavadīti nepilngadīgie un cilvēku tirdzniecības upuri, kuriem valsts tiesību aktos ir paredzēts augstāks aizsardzības līmenis; gadījumus, kad jauna atgriešanas lēmuma izdošana būtu ātrāka; gadījumus, kad Eiropas atgriešanas rīkojumā pieejamā informācija ir nepilnīga; gadījumus, kad trešās valsts valstspiederīgais atgriešanas lēmumu ir pārsūdzējis izdevējā dalībvalstī; gadījumus, kad trešās valsts valstspiederīgo paredzēts izraidīt piespiedu kārtā uz citu trešo valsti, kas nav tā, kura ir noteikta izdevējas dalībvalsts atgriešanas lēmumā vai piespiedu izraidīšanas lēmumā, vai gadījumus, kad atgriešanas lēmumā atgriešanās valsts nav noteikta.

(26) Lai sagatavotu turpmākus soļus ceļā uz obligātu savstarpējo atzīšanu, Komisijai un attiecīgajām Savienības aģentūrām, piemēram, Eiropas Aģentūrai lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1726 ([10]), attiecīgā gadījumā būtu jāatbalsta dalībvalstis, tostarp, nosakot nepieciešamos pasākumus un pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Eiropas atgriešanas rīkojuma automatizētu apstrādi.

(27) Dalībvalstīm, Komisijai un attiecīgajām ES aģentūrām, piemēram, *eu-LISA*, ne vēlāk kā īstenošanas akta, kas izveido Eiropas atgriešanas rīkojuma veidlapu, pieņemšanas dienā būtu jāsāk ieviest juridiski un tehniski pasākumi, lai nodrošinātu, ka Eiropas atgriešanas rīkojumu var darīt pieejamu Šengenas Informācijas sistēmā.

(28) Līdz 2029. gada 17. oktobra Komisijai būtu jānovērtē savstarpējās atzīšanas īstenošana, jo īpaši: tas, vai dalībvalstis ir ieviesušas juridiskos un tehniskos pasākumus, ar kuriem Eiropas atgriešanas rīkojumu dara pieejamu Šengenas Informācijas sistēmā, ievērojot šo regulu, un vai šie pasākumi ir efektīvi; tas, vai dalībvalstis ir ieviesušas juridiskos un tehniskos pasākumus, lai nodrošinātu Eiropas atgriešanas rīkojuma automatizētu apstrādi, ievērojot šo regulu; atgriešanas lēmumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu atzīšanas un izpildes efektivitāte; no tās izrietošais slogs valstu tiesu un administratīvajām sistēmām; un attiecīgo mācību un izmēģinājuma projektu darbību rezultāti.

(29) Pamatojoties uz savstarpējās atzīšanas novērtējumu, Komisijai attiecīgā gadījumā būtu jāiesniedz tiesību aktu priekšlikumi, tostarp jebkādi mērķtiecīgi grozījumi efektīvas atgriešanas nodrošināšanai, lai ieviestu citas dalībvalsts izdotu izpildāmu atgriešanas lēmumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu obligātu savstarpēju atzīšanu un izpildi. Ja Komisija priekšlikumu neiesniedz, tai būtu jāpaskaidro šādas rīcības iemesls.

(30) Valstu atgriešanas pasākumu sekām arī turpmāk būtu jāpiešķir Savienības dimensija, nosakot ieceļošanas aizliegumu, kas aizliedz ieceļot un uzturēties visu dalībvalstu teritorijā. Ieceļošanas aizlieguma ilgums būtu jānosaka, pienācīgi ņemot vērā visus konkrētā gadījuma attiecīgos apstākļus. Kad izceļošanas pārbaudēs pie ārējām robežām tiek atklāts, ka kāds trešās valsts valstspiederīgais uzturas nelikumīgi, varētu būt lietderīgi viņam noteikt ieceļošanas aizliegumu, lai novērstu turpmāku atkārtotu ieceļošanu un tādējādi samazinātu nelikumīgas imigrācijas riskus, vienlaikus neliedzot minētā trešās valsts valstspiederīgā ātru izceļošanu.

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1726 (2018. gada 14. novembris) par Eiropas Savienības Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*) un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1987/2006 un Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Regulu (ES) Nr. 1077/2011 (OV L 295, 21.11.2018., 99. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1726/oj).

(31) Trešo valstu valstspiederīgos, kuri nav izpildījuši pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju vai kuriem nav piešķirts izceļošanas laikposms, var izraidīt piespiedu kārtā, izmantojot piespiedu līdzekļus. Pastiprinātiem piespiedu izraidīšanas noteikumiem būtu jātiecas nodrošināt tiešas un tūlītējas sekas gadījumā, ja trešās valsts valstspiederīgais, beidzoties izceļošanas laikposmam vai pirms tam, neatstāj dalībvalstu teritoriju, kā arī novērst neatļautu pārvietošanos Savienībā un drošības riskus. Ja nav pamata uzskatīt, ka brīvprātīga atgriešanās apdraudētu atgriešanas procedūras mērķi, trešo valstu valstspiederīgos, kuri sadarbojas, vajadzētu būt iespējamam arī turpmāk atgriezt, galvenokārt izmantojot brīvprātīgu atgriešanos. Uz piespiedu līdzekļiem būtu jāattiecina proporcionalitātes un efektivitātes princips no izmantojamo līdzekļu un sasniedzamo mērķu aspekta.

(32) Šī regula attiecas tikai uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri Savienībā uzturas nelikumīgi, tāpēc tā neietekmē atgriešanās un reintegrācijas konsultācijas un citas programmas, kas paredzētas to trešo valstu valstspiederīgo brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas atbalstam, kuri Savienībā uzturas likumīgi.

(33) Ir vajadzīgi kopīgi noteikumi, lai nodrošinātu, ka trešo valstu valstspiederīgie, kas uzturas nelikumīgi un rada drošības riskus, tiek efektīvi identificēti un ātri atgriezti. Ir nepieciešams nodrošināt, ka tiek veiktas attiecīgas pārbaudes, lai identificētu un atzīmētu tos trešo valstu valstspiederīgos, kuri rada drošības riskus, tostarp, balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1356 ([11]) noteikto skrīninga procesu. Tādu trešo valstu valstspiederīgo piespiedu izraidīšanai, kuri rada drošības riskus, vajadzētu būt pamata praksei, un vajadzētu būt iespējai atkāpties no vispārīgajiem noteikumiem, lai noteiktu ilgākus vai beztermiņa ieceļošanas aizliegumus un garākus aizturēšanas laikposmus, un atkāpties no īpašu aizturēšanas centru izmantošanas, lai personas, kas apdraud dalībvalstu drošību, tiktu ātri izraidītas piespiedu kārtā.

(34) Jaunajiem noteikumiem, paredzot tajos papildu rīkus, būtu jāpaplašina dalībvalstu iespējas nodrošināt atgriešanu uz trešām valstīm. Vajadzētu būt iespējai noslēgt īpašus nolīgumus vai vienošanās ar trešām valstīm, lai dalībvalstīm nodrošinātu vairāk iespēju atgriešanai, ar nosacījumu, ka attiecīgā trešā valsts ievēro starptautiskos cilvēktiesību standartus un — piespiedu izraidīšanas gadījumā — neizraidīšanas principu. Trūkumiem attiecībā uz konkrētām trešās valsts teritorijas daļām vai identificējamu personu kategorijām nebūtu jāliedz noslēgt šādu nolīgumu vai vienošanos, ar noteikumu, ka ir ieviestas pietiekamas garantijas, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā ievērotas to trešo valstu valstspiederīgo tiesības, uz kuriem šāds nolīgums vai vienošanās attiecas. Nolīgumā vai vienošanās dokumentā jo īpaši būtu jānosaka procedūras, ko piemēro atgriešanai, uzturēšanās nosacījumi attiecīgajā valstī, nolīguma vai vienošanās pušu attiecīgie pienākumi un saistības un nolīguma vai vienošanās neievērošanas sekas. Ja nolīgums vai vienošanās ietver turpmāku atgriešanu no trešās valsts, tajā būtu papildus jāparedz sekas, ja turpmāka atgriešana nav iespējama, nolīguma vai vienošanās pušu attiecīgie pienākumi un saistības, sekas, ja notiek būtiska pārmaiņa, kas nelabvēlīgi ietekmē situāciju trešā valstī, un būtu jāparedz neatkarīga uzraudzības struktūra vai mehānisms nolīguma vai vienošanās īstenošanas novērtēšanai. Šādi nolīgumi vai vienošanās būtu Savienības tiesību aktu īstenošana Hartas 51. panta 1. punkta nozīmē.

(35) Lai nodrošinātu, ka leģitīmās intereses, kas saistītas ar ārējo robežu pārvaldību un attiecīgo dalībvalstu iekšējo drošību, tiek pietiekami aizsargātas apstākļos, kad dalībvalsts šīs regulas nolūkos ved sarunas par nolīgumu vai vienošanos ar kādu no Savienības kaimiņos esošām trešām valstīm, dalībvalstis, kurām ir kopīga robeža ar minēto trešo valsti, būtu pietiekami savlaicīgi pirms nolīguma vai vienošanās noslēgšanas jāinformē par minētajām sarunām, pilnībā ievērojot Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu. Noslēdzot nolīgumu vai vienošanos ar trešām valstīm, dalībvalstīm vajadzētu būt pienākumam informēt Komisiju un citas dalībvalstis par minēto nolīgumu vai vienošanos, pirms tas tiek provizoriski piemērots vai stājas spēkā — atkarībā no tā, kas notiek agrāk. Turklāt, lai nepieļautu neatbilstību Savienības tiesību aktiem un uzlabotu pārredzamību attiecībā uz nolīgumiem vai vienošanos ar trešām valstīm, dalībvalstis varētu Komisiju un citas dalībvalstis brīvprātīgi un pirms puses ir panākušas galīgo vienošanos informēt par to, kā norit atbilstīgi šai regulai atļautas sarunas ar trešo valsti par nolīgumu vai vienošanos, tostarp, lai lūgtu Komisijas novērtējumu par paredzētā nolīguma vai vienošanās, par kuru notiek sarunas, saderību ar Savienības tiesību aktiem.

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1356 (2024. gada 14. maijs), ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām un groza Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/817 (OV L, 2024/1356, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

(36) Tas, cik labi funkcionē Šengenas zona bez robežkontroles pie iekšējām robežām, ir atkarīgs no tā, cik efektīvi un sekmīgi dalībvalstis piemēro attiecīgo *acquis*. Padomes Regula (ES) 2022/922 ([12]) izveido izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, lai pārbaudītu Šengenas *acquis* piemērošanu, tostarp attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo, kas uzturas nelikumīgi, efektīvu atgriešanu un pamattiesību ievērošanu.

(37) Kad dalībvalstis piemēro atgriešanas procedūras, tām pirmkārt būtu jāņem vērā bērna labākās intereses saskaņā ar Hartas 24. pantu un Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām. Novērtējot konkrēta bērna labākās intereses, dalībvalstīm jo īpaši būtu pienācīgi jāņem vērā nepilngadīgā labbūtība un sociālā attīstība īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, drošuma un drošības apsvērumi un paša nepilngadīgā uzskati atbilstoši viņa vecumam un briedumam, tostarp viņa priekšvēsture. Nepavadītus nepilngadīgos visos atgriešanas procesa posmos būtu jāpavada pārstāvim vai personai, kas norīkota aizsargāt bērna labākās intereses.

(38) Ja ir pamats šaubīties par to, vai trešās valsts valstspiederīgais ir nepilngadīgs, kompetentajai iestādei būtu jāspēj veikt attiecīgās personas vecuma novērtēšanu saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem. Kompetentajai iestādei vajadzētu būt iespējai paļauties uz iepriekšēju procedūru laikā veiktiem vecuma novērtējumiem. Lai nodrošinātu migrācijas pārvaldības saskaņotību Savienībā, kompetentās iestādes varētu ņemt vērā procedūru, kas paredzēta Regulā (ES) 2024/1348.

(39) Lai pastiprinātu atgriešanas procedūras efektivitāti, būtu jānosaka skaidri pienākumi trešo valstu valstspiederīgajiem. Trešo valstu valstspiederīgajiem vajadzētu būt pienākumam atstāt dalībvalstu teritoriju un visā atgriešanas procedūras laikā sadarboties ar iestādēm. Trešo valstu valstspiederīgajiem būtu jāpaliek kompetentajām iestādēm pieejamiem un sasniedzamiem un būtu jāsniedz jebkāda informācija, kas attiecas uz sagatavošanos atgriešanai un uz atgriešanu. Viņiem arī nevajadzētu traucēt piespiedu izraidīšanu ne fiziski, ne vārdiski. Lai attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā uzvedību varētu uzskatīt par vārdisku traucēšanu, tai būtu jāietver darbības, kuras ir intensīvākas nekā vienkārša iebildumu izteikšana. Pašiem trešās valsts valstspiederīgajiem vajadzētu būt galvenokārt atbildīgiem par savas identitātes noteikšanu un par atgriešanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu iegūšanu un nodrošināšanu. Ja netiek ievērots pienākums atstāt dalībvalstu teritoriju un sadarboties, būtu jānosaka efektīvas, atturošas un samērīgas sekas, un kompetentajām iestādēm būtu jāveic attiecīgas darbības, tostarp vajadzības gadījumā izmeklēšana, lai nodrošinātu atgriešanu. Tomēr trešo valstu valstspiederīgos, kurus nevar izraidīt piespiedu kārtā, tostarp neizraidīšanas principa dēļ vai tādēļ, ka viņi nesadarbojas ar kompetentajām iestādēm, nevajadzētu izslēgt no vispārēju pienākumu, tostarp pienākumu palikt, uzturēties un ziņot, noteikšanas. Pienākuma sadarboties neievērošanas gadījumā būtu jāparedz sekas, tostarp, piemēram, saskaņā ar valsts tiesību aktiem piešķirto pabalstu un piemaksu samazinājums vai ceļošanas dokumentu konfiskācija.

(40) Šī regula neietekmē pienākumus un pasākumus, kas nav saistīti ar atgriešanu, vai noteikumus, kuri reglamentē sociālos pabalstus saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

(41) Šai regulai nebūtu jāietekmē dalībvalstu iespēja attiecīgā gadījumā trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma, piemērot krimināLsodus, tostarp ieslodzījumu, saskaņā ar valsts krimināltiesībām.

(42) Būtu jānosaka tiesiskās aizsardzības līdzekļu kopums attiecībā uz lēmumiem, kas saistīti ar atgriešanu, lai nodrošinātu attiecīgo personu tiesību efektīvu aizsardzību. Neskarot iespēju ierobežot piekļuvi juridiskajai palīdzībai un pārstāvībai, gadījumos, kad notiek pārsūdzība vai pārskatīšana tiesā, pēc pieprasījuma būtu jādara pieejama nepieciešamā juridiskā palīdzība.

([12]) Padomes Regula (ES) 2022/922 (2022. gada 9. jūnijs) par tāda izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1053/2013 (OV L 160, 15.6.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/922/oj).

(43) Lai nodrošinātu tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību un taisnīgu tiesu, juridiskā palīdzība un pārstāvība ietver pārsūdzības vai pārskatīšanas pieprasījuma sagatavošanu, tostarp to procesuālo dokumentu sagatavošanu, kuri nepieciešami saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un, ja notiek uzklausīšana, piedalīšanos minētajā uzklausīšanā tiesā.

(44) Tiesas jēdziens ir Savienības tiesībās reglamentēts jēdziens, kā to interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa. Minētais jēdziens līdzās citiem elementiem var nozīmēt tikai iestādi, kas rīkojas kā trešā persona attiecībā pret iestādi, kura ir pieņēmusi lēmumu, kas ir tiesvedības priekšmets. Minētajai iestādei būtu jāveic tiesas funkcijas, un nav izšķirošas nozīmes tam, vai minētā iestāde saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir atzīta par tiesu. Šai regulai nebūtu jāietekmē dalībvalstu kompetence organizēt savu valsts tiesu sistēmu un noteikt pārsūdzības instanču skaitu. Ja valsts tiesību akti paredz iespēju iesniegt turpmāku pārsūdzību par pirmo pārsūdzības lēmumu vai turpmākiem pārsūdzības lēmumiem un ja šāda pārsūdzība ir iesniegta, piespiedu izraidīšana nebūtu jāatliek, izņemot, ja trešās valsts valstspiederīgais pieprasa apturēšanu un tiesa šo prasījumu apmierina, pienācīgi ņemot vērā konkrētā gadījuma specifiskos apstākļus. Tam nebūtu jāskar valsts tiesību akti, kuros paredzēta šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu apturoša iedarbība.

(45) Lai uzlabotu atgriešanas procedūru efektivitāti, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar Hartas 47. pantu, ar atgriešanu saistītie lēmumi iespēju robežās būtu jāpārsūdz vienā tiesu līmenī. Šīs regulas noteikumiem, kas saistīti ar pārsūdzībām un lēmumu izpildes apturēšanu, būtu jāatbilst Hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību.

(46) Lai gan šajā regulā pārsūdzības gadījumā nav paredzēta automātiska apturēšana, dalībvalstīm, pilnībā ievērojot Hartas 47. pantu, būtu jānodrošina, ka kompetentā pirmās instances tiesa var apturēt piespiedu izraidīšanu pirms atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma izpildes. Trešās valsts valstspiederīgajam būtu jāspēj iesniegt pieprasījumu apturēt atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma izpildi, ja vien valsts tiesību aktos arī nav paredzēta iespēja, ka izpildi var apturēt kompetentā tiesa *ex officio*. Tam nebūtu jāskar iespēja, ka dalībvalsts savos valsts tiesību aktos var noteikt, ka pārsūdzībai ir automātiska apturoša iedarbība. Lai izvairītos no dublēšanās, kad tiek novērtēts risks pārkāpt neizraidīšanas principu, būtu jāpaļaujas uz visiem lietas materiāliem, jo īpaši uz iepriekšējiem novērtējumiem, tostarp attiecīgā gadījumā uz tiem, kas veikti patvēruma procedūras ietvaros.

(47) Būtu jānodrošina dalībvalstīm nepieciešamie rīki, kas vajadzīgi ātras un efektīvas atgriešanas nodrošināšanai, tostarp pasākumi, kuri paredz sekas par pienākuma atstāt dalībvalstu teritoriju un sadarboties neievērošanu un stimulus minētos pienākumus ievērot, kā arī pasākumus, kuru mērķis ir novērst bēgšanas iespējamību. Bēgšana ietver tādas darbības kā dalībvalstu teritorijas atstāšana bez kompetento iestāžu atļaujas tādu iemeslu dēļ, kas nav ārpus trešās valsts valstspiederīgā kontroles. Kopīgiem noteikumiem, kas neierobežo dalībvalstu tiesības valsts tiesību aktos noteikt papildu pasākumus un kritērijus, būtu jāracionalizē prasības, kas saistītas ar pienākumu sadarboties, un kritēriji, ko izmanto bēgšanas iespējamības noteikšanai. Šādiem kopīgiem noteikumiem būtu arī jānodrošina, ka dalībvalstīs tiek izmantota aizturēšana un aizturēšanas alternatīvas, lai efektīvi pārvaldītu atgriešanas procesu.

(48) Vajadzētu būt iespējai piemērot aizturēšanu gadījumos, kad tas ir samērīgi un nepieciešami, vērtējot katru gadījumu individuāli, tikai atgriešanas, tostarp atgriešanas sagatavošanas, atpakaļuzņemšanas vai piespiedu izraidīšanas veikšanas nolūkā. Iestādēm būtu jārīkojas ar pienācīgu rūpību, un aizturēšanas laikposmam vajadzētu būt pēc iespējas īsākam, un parasti konkrētā dalībvalstī tam nevajadzētu pārsniegt 24 mēnešus. Ja trešās valsts valstspiederīgie, kas uzturas nelikumīgi, aizbēg uz citu dalībvalsti, maksimālā aizturēšanas laikposma aprēķināšanā nebūtu jāņem vērā iepriekšējie aizturēšanas laikposmi. Maksimālā aizturēšanas laikposma aprēķināšanā nebūtu jāiekļauj aizturēšanas laikposmi, kas paredzēti citās regulās vai direktīvās, kuras nav saistītas ar atgriešanas procedūru. Aizturēšanas laikā būtu jāpievērš uzmanība īpašām vajadzībām, kas izriet no neaizsargātības novērtējuma. Ja valsts tiesību aktos ir paredzēta nepilngadīgo aizturēšana, pirmkārt būtu jāņem vērā bērna labākās intereses. Kā aizturēšanas alternatīvas būtu jāizmanto citi mērenāki piespiedu līdzekļi, ja tos var efektīvi piemērot trešo valstu valstspiederīgajiem, kas uzturas nelikumīgi.

(49) Ja aizturēšana bijusi 24 mēnešus ilga, dalībvalstij noteiktos apstākļos vajadzētu būtu iespējai trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas nelikumīgi, aizturēt uz turpmākiem laikposmiem, kas kopā nav ilgāki par sešiem mēnešiem, ja pastāv bēgšanas iespējamība un izmaiņas apstākļos liecina par pamatotu piespiedu izraidīšanas iespējamību tāpēc, ka ir iegūta jauna nozīmīga informācija. Piemērojot aizturēšanu, būtu jāievēro nepieciešamības un proporcionalitātes principi, un aizturēšanas laikposmam vajadzētu būt pēc iespējas īsākam.

(50) Lai atgrieztu trešo valstu valstspiederīgos, kas rada drošības riskus, ir vajadzīgi īpaši pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt citu personu tiesības un brīvības. Tādēļ vajadzētu būt iespējai šādus trešo valstu valstspiederīgos aizturēt uz laikposmu, kas ir ilgāks par 24 mēnešiem. Jebkurai šādai aizturēšanai būtu jāatbilst proporcionalitātes principam.

(51) Pret aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem būtu jāizturas humāni un cieņpilni, ievērojot viņu pamattiesības un starptautiskos un valsts tiesību aktus, kā arī praktiskās pamatnostādnes, ko izstrādājusi Eiropas Padomes Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai. Aizturētās personas parasti būtu jāievieto īpašos aizturēšanas centros vai citu vietu īpaši šim nolūkam paredzētās daļās. Ja dalībvalsts nespēj nodrošināt šādas vietas, vajadzētu būt iespējai izmantot ieslodzījuma vietas, kurās šādi trešo valstu valstspiederīgie, cik vien iespējams, ir nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem. Vajadzētu būt iespējai aizturēšanas centros trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri rada drošības riskus, piemērot pastiprinātus drošības pasākumus.

(52) Šajā regulā noteiktie aizturēšanas iemesli neskar citus aizturēšanas iemeslus, kas piemērojami saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp aizturēšanas iemeslus krimināprocesa ietvaros.

(53) Ikvienas valsts pienākums uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos ir valsts suverenitātes un starptautiskās sadarbības pamatprincips. Valstu pienākums uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos tiek uzskatīts par starptautisko paražu tiesību principu, un tas ir paredzēts Starptautiskās civilās aviācijas konvencijas 9. pielikuma 5. nodaļā un izklāstīts Partnerības nolīgumā starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu organizācijas dalībvalstīm, no otras puses (Samoa nolīgums). Efektīva atgriešana ir iespējama tikai tad, ja valstis izpilda pienākumu uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos. Tāpēc dalībvalstu spēja efektīvi īstenot atgriešanu ir atkarīga no trešo valstu sadarbības. Vajadzības gadījumā, lai uzlabotu sadarbību ar trešām valstīm, Savienība un dalībvalstis izmanto esošos instrumentus, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 810/2009 ([13]) 25.a pantu un atbalstu, ko sniedz Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1896 ([14]).

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2009., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

(54) Atgriešanas politikas ārējā dimensija ir neatņemama visaptverošās pieejas migrācijas pārvaldībai sastāvdaļa. Saskaņā ar Regulā (ES) 2024/1351 minētajiem mērķiem efektīva sadarbība atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā ir galvenais ārējais komponents līdzsvarotām un visaptverošām partnerībām ar trešām valstīm. Eiropadome 2024. gada oktobra secinājumos cita starpā aicināja ātri rīkoties, lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu, kā ietekmes līdzekļus izmantojot visas attiecīgās Savienības rīcībpolitikas un rīkus, tostarp vīzu politiku, tirdzniecību, attīstību un diplomātiju. Gan dalībvalstīs, gan Savienības iestādēs ir jāīsteno "visas valdības" pieeja.

(55) Tā kā trešo valstu sadarbība to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā, kuri uzturas nelikumīgi, praksē var izrādīties sarežģīta un – neskarot Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a pantā paredzēto novērtējumu par trešo valstu sadarbību atpakaļuzņemšanas jomā – ja viena vai vairākas dalībvalstis saskaras ar grūtībām trešo valstu sadarbībā atpakaļuzņemšanas jomā, tostarp saistībā ar valstspiederības apstiprināšanu, nepieciešamo ceļošanas dokumentu iegūšanu no attiecīgajām trešo valstu iestādēm un atgriešanas operāciju organizēšanu, Savienībai un dalībvalstīm, īstenojot koordinētu Savienības pieeju sadarbības uzlabošanai atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā, būtu jāspēj izmantot attiecīgus un jau pastāvošus instrumentus, kas paredzēti Savienības tiesību aktos, ciktāl tām ir saistoši leģislatīvie akti, kuri izveido minētos instrumentus.

(56) Koordinēta dalībvalstu pieeja atpakaļuzņemšanas jautājumiem ir būtiska, lai atvieglotu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu. Nepietiekami turpmākie pasākumi pēc izpildāmiem atgriešanas lēmumiem var apdraudēt kopējās pieejas efektivitāti attiecībā uz atgriešanu. Pēc izpildāmiem atgriešanas lēmumiem būtu sistemātiski jāveic visi atgriešanas īstenošanai nepieciešamie pasākumi, tostarp vajadzības gadījumā atpakaļuzņemšanas pieprasījumi jāiesniedz trešo valstu iestādēm gadījumos, kad ir šaubas par valstspiederību vai ir jāiegūst ceļošanas dokuments.

(57) Efektīvas atgriešanas procedūras ir atkarīgas no efektīvas administratīvās sadarbības un informācijas apmaiņas starp dalībvalstīm. Informācijas apmaiņai, tostarp datu apmaiņai par trešo valstu valstspiederīgo identitāti un valstspiederību, viņu ceļošanas dokumentiem un citas attiecīgas informācijas apmaiņai, vajadzētu būt balstītai uz skaidriem noteikumiem, tostarp tiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1860 ([15]). Minētajos noteikumos būtu jāievēro datu aizsardzības principi un attiecīgās personas tiesības, nodrošinot, ka šāda informācija ir precīza un tiek izmantota tikai atgriešanas, piespiedu izraidīšanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos, un ir aizsargāta pret neatļautu piekļuvi, izpaušanu vai izmantošanu.

(58) Uz personas datu apstrādi šīs regulas piemērošanas nolūkā attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 ([16]). Personas datu apstrādei, ko šīs regulas piemērošanas nolūkā veic Savienības iestādēs un struktūrās, piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725 ([17]). Tā kā atpakaļuzņemšana un efektīva atgriešana ir saistīta ar svarīgām sabiedrības interesēm, atgriešanas, piespiedu izraidīšanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos varētu būt nepieciešams nosūtīt tādu trešo valstu valstspiederīgo personas datus, kuriem izdots atgriešanas lēmums, tostarp datus par viņu identitāti, ceļošanas dokumentiem, citus būtiskus datus, kā arī pienācīgi pamatotos gadījumos datus par kriminālsodiem un veselības stāvokli. Šāda nosūtīšana ir jāveic saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 V nodaļu, Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļu un ievērojot datu subjektu tiesības, kā arī saskaņā ar neizraidīšanas, proporcionalitātes un nepieciešamības principiem un Hartu.

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1860 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi (OV L 312, 7.12.2018., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(59) Lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu, par patvērumu atbildīgajām kompetentajām iestādēm un dažādos atgriešanas procesa posmos iesaistītajām kompetentajām iestādēm būtu cieši jāsadarbojas un jāstrādā koordinēti.

(60) Kopīgajā atgriešanas sistēmā būtu pilnībā jāizmanto digitālās sistēmas, kuras atbalsta atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldību, uzsvaru liekot uz efektīvu administratīvo procedūru, sadarbību, informācijas kopīgošanu un sadarbspēju.

(61) Dalībvalstu sadarbībai un savstarpējai palīdzībai parasti būtu jānotiek arī nolūkā atļaut tranzītu caur to teritoriju, sniegt loģistikas vai citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā, kas saistīta ar šādu tranzītu, atvieglot pārsūtīšanu uz citu dalībvalsti, vai nu saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem vai vienošanos, vai pamatojoties uz dalībvalstu sadarbību, vai nolūkā atbalstīt trešo valstu valstspiederīgo izceļošanu uz dalībvalsti, kurā viņiem ir tiesības uzturēties.

(62) Lai panāktu šīs regulas efektīvu īstenošanu, Savienība sniedz finansiālu un operacionālu atbalstu, neskarot daudzgadu finanšu shēmu 2028.–2034. gadam. Ciktāl darbības finansēs no Patvēruma un migrācijas fonda tematiskā mehānisma, tās varēs īstenot tiešā, netiešā vai dalītā pārvaldībā. Dalībvalstīm būtu pēc iespējas labāk jāizmanto pieejamie Savienības finanšu instrumenti, programmas un projekti atgriešanas jomā, jo īpaši atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2021/1147 ([18]), kā arī *Frontex* sniegtā operatīvā palīdzība saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1896.

(63) Ziņojumiem par šīs regulas efektivitāti un to jomu apzināšanai, kurās vajadzīgi uzlabojumi, būtu jābalstās uz tādu pastāvošu, uzticamu un salīdzināmu statistikas datu vākšanu un analīzi, kas attiecas uz atgriešanas procedūru, trešo valstu sadarbības un reintegrācijas centienu efektivitāti. Lai nodrošinātu statistikas datu atbilstīgumu, būtu jāņem vērā un vajadzības gadījumā jāpārskata Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 862/2007 ([19]), Regulā (ES) 2019/1896 un valstu tiesību aktos noteiktie standarti. Būtu jānosaka kopīgi attiecīgo datu vākšanas un ziņošanas standarti un definīcijas, lai varētu novērtēt šīs regulas ietekmi un palīdzēt pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus par turpmāko politikas attīstību.

(64) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras izveidot Eiropas atgriešanas rīkojumu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([20]).

(65) Šī regula ievieš jaunu kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri uzturas nelikumīgi, un šī sistēma ir tieši jāīsteno valstu iestādēm. Minētā jaunā sistēma ievieš svarīgus jauninājumus, kuru mērķis ir uzlabot atgriešanas procedūras efektivitāti, tostarp attiecībā uz atgriešanās trešām valstīm un atgriešanas ārējo dimensiju. Lai šajā regulā paredzētos pasākumus varētu piemērot nekavējoties, šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī. Noteikumi, kuri nav minēti šīs regulas 50. panta 2. punktā, ar kuriem aizvietos Direktīvu 2008/115/EK un kuru mērķis ir pilnībā aizstāt minētajā direktīvā paredzēto tiesisko regulējumu, būtu jāpiemēro no 2027. gada 17. oktobra, lai būtu iespējams veikt visus vajadzīgos sagatavošanas un operatīvos pasākumus un nodrošinātu tās raitu, efektīvu un konsekventu īstenošanu Savienības un valstu līmenī, kā arī izvairītos no minētās direktīvas un šīs regulas pārklāšanās. Tāpēc Direktīva 2001/40/EK, Direktīva 2008/115/EK un Padomes Lēmums 2004/191/EK ([21]) būtu jāatceļ no minētā datuma.

([18]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1147 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (OV L 251, 15.7.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 862/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību, kā arī lai atceltu Padomes Regulu (EEK) Nr. 311/76 attiecībā uz statistikas vākšanu par ārvalstu darba ņēmējiem (OV L 199, 31.7.2007., 2. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([21]) 2004/191/EK: Padomes Lēmums (2004. gada 23. februāris), ar ko nosaka kritērijus un praktiskus pasākumus finanšu traucējumu kompensācijai, kas rodas, piemērojot Direktīvu 2001/40/EK par tādu lēmumu savstarpēju atzīšanu, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo personu izraidīšanu (OV L 60, 27.2.2004., 55. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/191/oj).

(66) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, uzlabot to trešo valstu valstspiederīgo, kas uzturas nelikumīgi, atgriešanas efektivitāti, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās darbības mēroga vai ietekmes dēļ, kuras mērķis ir nodrošināt dalībvalstu kopīgu un saskanīgu pieeju, to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(67) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro. Tā kā šī regula pilnveido Šengenas *acquis*, Dānija saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo regulu, izlemj, vai tā šo regulu ieviesīs savos tiesību aktos.

(68) Šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Protokolu Nr. 19 par Šengenas *acquis*, kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā, kurš pievienots LES un LESD, un, piemērojot minētā protokola 4. pantu, Īrijai tas nav saistošs un nav jāpiemēro.

(69) Attiecībā uz Islandi un Norvēģiju – saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienības Padomi un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par šo valstu asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā ([22]) šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK ([23]) 1. panta C. punktā.

(70) Attiecībā uz Šveici – saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā ([24]) šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK 1. panta C. punktā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2008/146/EK ([25]) 3. pantu.

(71) Attiecībā uz Lihtenšteinu – saskaņā ar Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK 1. panta C. punktā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2011/350/ES ([26]) 3. pantu.

([22]) OV L 176, 10.7.1999., 36. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

([23]) Padomes Lēmums 1999/437/EK (1999. gada 17. maijs) par dažiem pasākumiem, lai piemērotu Eiropas Savienības Padomes, Islandes Republikas un Norvēģijas Karalistes Nolīgumu par abu minēto valstu iesaistīšanos Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un izstrādē (OV L 176, 10.7.1999., 31. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj).

([24]) OV L 53, 27.2.2008., 52. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2008/178(1)/oj.

([25]) Padomes Lēmums 2008/146/EK (2008. gada 28. janvāris) par to, lai Eiropas Kopienas vārdā noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā (OV L 53, 27.2.2008., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

([26]) Padomes Lēmums 2011/350/ES (2011. gada 7. marts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā saistībā ar kontroles atcelšanu pie iekšējām robežām un personu pārvietošanos (OV L 160, 18.6.2011., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

(72) Šī regula ir akts, kas pilnveido Šengenas *acquis* vai ir kā citādi saistīts ar to, kā noteikts 2003. gada Pievienošanās akta 3. panta 1. punktā.

(73) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas 2025. gada 23. maijā sniedza atzinumu,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Šī regula, ievērojot pamattiesības, kas atzītas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta"), un Savienības tiesību vispārējos principus, kā arī attiecīgās starptautiskās saistības, tostarp attiecībā uz cilvēktiesībām, izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo efektīvai atgriešanai, kuri dalībvalstu teritorijā uzturas nelikumīgi ("trešo valstu valstspiederīgie, kas uzturas nelikumīgi").

2. Šīs regulas mērķis ir dot dalībvalstīm iespēju veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu trešo valstu valstspiederīgo, kas uzturas nelikumīgi, efektīvu atgriešanu, ņemot vērā visaptverošo pieeju, kas noteikta Regulas (ES) 2024/1351 3. pantā, 4. panta h) punktā un 5. panta e) punktā.

2. pants

Darbības joma

1. Šī regula attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri uzturas nelikumīgi.

2. Šo regulu nepiemēro personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/399 ([27]) 2. panta 5. punktā.

3. Šī regula neskar Regulas (ES) 2024/1351, (ES) 2024/1348 un (ES) 2024/1349 noteikumus.

4. Neskarot šā panta 5. punktu, šo regulu nepiemēro trešo valstu valstspiederīgajiem:

a) uz kuriem attiecas ieceļošanas atteikums pie ārējām robežām saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 14. pantu vai – tādu dalībvalstu gadījumā, kam minētā regula nav saistoša, – kuriem ir atteikta ieceļošana šādas dalībvalsts teritorijā saskaņā ar līdzvērtīgiem valsts tiesību aktiem;

b) kurus kompetentās iestādes ir aizturējušas vai pārtvērušas saistībā ar nelikumīgu dalībvalsts ārējās – zemes, jūras vai gaisa – robežas šķērsošanu un kuri pēc tam nav ieguvuši atļauju vai tiesības uzturēties attiecīgajā dalībvalstī;

([27]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

c) kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atgriešanai kriminālatiesisku sankciju dēļ;

d) kuriem piemēro izdošanas procedūru.

5. Dalībvalsts var nolemt šo regulu piemērot vienai vai vairākām 4. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajām trešo valstu valstspiederīgo kategorijām. Šādos gadījumos šo regulu minētajām trešo valstu valstspiederīgo kategorijām piemēro no dienas, kad dalībvalsts savu lēmumu paziņo pārējām dalībvalstīm un Komisijai.

6. Ja dalībvalsts nolemj šo regulu piemērot trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir pakļauti atgriešanai kriminālatiesisku sankciju dēļ, 5., 7. un 8. pantu nepiemēro.

7. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir izslēgti no šīs regulas darbības jomas saskaņā ar 4. punkta a) vai b) apakšpunktu, dalībvalstis nodrošina, ka attieksme pret viņiem un viņu aizsardzības līmenis nav mazāk labvēlīgs par to, kas noteikts 10. panta 9. un 10. punktā, 11. panta 2. punktā, 11. panta 6. punkta c) un e) apakšpunktā, 32. panta 1. līdz 6. punktā un 33. pantā, un ievēro neizraidīšanas principu.

8. Šo regulu piemēro, neskarot dalībvalstu krimināltiesības un jo īpaši noteikumus, kas paredz iedarbīgus, samērīgus un atturošus krimināsodus, tostarp ieslodzījumu, par nelikumīgu uzturēšanos, ar noteikumu, ka attiecīgie kriminālprocesi un šādu sodu piemērošana neapdraud efektīvu atgriešanu.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "trešās valsts valstspiederīgais" ir persona, kura nav Savienības pilsonis Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. panta nozīmē un kura nav persona, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/399 2. panta 5) punktā;

2) "nelikumīga uzturēšanās" ir tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti Regulas (ES) 2016/399 6. pantā, vai uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem minētajā dalībvalstī, vai – tādu dalībvalstu gadījumā, kurām minētā regula nav saistoša, – ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem, kas noteikti līdzvērtīgos valsts tiesību aktos;

3) "atgriešanās valsts" ir viena no šādām valstīm:

a) trešā valsts, kas ir trešās valsts valstspiederīgā izcelsmes valsts;

b) trešā valsts, kurā trešās valsts valstspiederīgajam ir agrākā pastāvīgā dzīvesvieta;

c) trešā valsts, kas ir tranzīta valsts ceļā uz Savienību saskaņā ar Savienības vai dalībvalstu atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai vienošanos;

d) trešā valsts, kura nav a) un b) apakšpunktā minētā valsts un kurā trešās valsts valstspiederīgajam ir tiesības ieceļot un uzturēties;

e) droša trešā valsts, saistībā ar kuru trešās valsts valstspiederīgā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams, ievērojot Regulas (ES) 2024/1348 38. panta 1. punkta b) apakšpunktu, vai – tādu dalībvalstu gadījumā, kurām minētā regula nav saistoša, – saskaņā ar līdzvērtīgiem noteikumiem, ja tās ieviesušas šādus noteikumus valsts tiesību aktos;

f) pirmā patvēruma valsts, saistībā ar kuru trešās valsts valstspiederīgā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams, ievērojot Regulas (ES) 2024/1348 38. panta 1. punkta a) apakšpunktu, vai – tādu dalībvalstu gadījumā, kurām minētā regula nav saistoša, – saskaņā ar līdzvērtīgiem noteikumiem, ja tās ieviesušas šādus noteikumus valsts tiesību aktos; vai

g) trešā valsts, kura nav a), b) vai d) apakšpunktā minētā valsts un ar kuru ir nolīgums vai vienošanās, uz kā pamata trešās valsts valstspiederīgais ir akceptēts saskaņā ar šīs regulas 14. pantu;

4) "atgriešanas lēmums" ir administratīvs vai tiesas akts vai lēmums, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai uzlikts pienākums minētajam trešās valsts valstspiederīgajam atstāt dalībvalstu teritoriju;

5) "atgriešana" vai "atgriešanās" ir darbības, kuru rezultātā trešās valsts valstspiederīgais, kas uzturas nelikumīgi:

a) brīvprātīgi atgriežas, kā definēts 8. punktā; vai

b) tiek izraidīts piespiedu kārtā no dalībvalstīm, to veicot kompetentajām iestādēm, uz piespiedu izraidīšanas lēmumā vai attiecīgā gadījumā atgriešanas lēmumā noteikto atgriešanās valsti;

6) "piespiedu izraidīšanas lēmums" ir administratīvs vai tiesas akts vai lēmums, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgo var izraidīt piespiedu kārtā uz vienu vai vairākām atgriešanās valstīm;

7) "piespiedu izraidīšana" ir atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma izpilde, ko veic kompetentās iestādes, personu fiziski pārvedot no dalībvalstīm uz atgriešanās valsti;

8) "brīvprātīga atgriešanās" nozīmē to, ka trešās valsts valstspiederīgais, kurš uzturas nelikumīgi un kurš, izpildot pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju atgriešanas lēmumā norādītā izceļošanas laikposma laikā vai pēc tā beigām, izceļo no dalībvalstu teritorijas pēc savas iniciatīvas, ar palīdzību vai bez tās un neizmantojot piespiedu izraidīšanu;

9) "bēgšana" ir darbība, kuras rezultātā trešās valsts valstspiederīgais vairs nav pieejams kompetentajām administratīvajām vai tiesu iestādēm;

10) "ieceļošanas aizliegums" ir administratīvs vai tiesas akts vai lēmums, kas aizliedz trešās valsts valstspiederīgajam ieceļot un uzturēties dalībvalstu teritorijā;

11) "atgriešanas operācija" ir operācija, kuru organizē vai koordinē kompetentā iestāde vai atbalsta *Frontex* un kurā tiek atgriezti trešo valstu valstspiederīgie no vienas vai vairākām dalībvalstīm.

4. pants

Pamattiesības

Piemērojot šo regulu, dalībvalstis pilnībā ievēro attiecīgos Savienības tiesību aktus, tostarp Hartu, attiecīgos starptautisko tiesību aktus, pienākumus attiecībā uz piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai, neizraidīšanas principu un pamattiesības.

II NODAĻA

ATGRIEŠANAS PROCEDŪRA

1. IEDAĻA

PROCEDŪRA, AR KO NOSAKA ATGRIEŠANU

5. pants

Atgriešanas lēmums

1. Dalībvalsts kompetentās iestādes ikvienam trešās valsts valstspiederīgajam, kas tās teritorijā uzturas nelikumīgi, izdod atgriešanas lēmumu, kurā noteikts vai uzlikts pienākums minētajam trešās valsts valstspiederīgajam atstāt dalībvalstu teritoriju.

2. Atgriešanas lēmums:

a) nosaka izceļošanas laikposmu, kurš nepārsniedz 30 dienas un līdz kura beigām trešās valsts valstspiederīgajam jāatstāj dalībvalstu teritorija; vai

b) norāda, ka trešās valsts valstspiederīgajam dalībvalstu teritorija jāatstāj nekavējoties.

Pirmās daļas a) apakšpunktā minēto izceļošanas laikposmu, kuru nedrīkst pārsniegt, var saīsināt, kā precizēts valsts tiesību aktos.

Dalībvalstis savos tiesību aktos var noteikt, kādos apstākļos trešās valsts valstspiederīgajam jāpiešķir izceļošanas laikposms vai nekavējoties jāatstāj dalībvalstu teritorija.

3. Atkāpjoties no 2. punkta pirmās daļas a) apakšpunkta, atgriešanas lēmumā var noteikt izceļošanas laikposmu, kas pārsniedz 30 dienas, pienācīgi ņemot vērā konkrētā gadījuma specifiskos apstākļus.

4. Kompetentās iestādes var pagarināt atgriešanas lēmumā sākotnēji norādīto izceļošanas laikposmu, pienācīgi ņemot vērā konkrētā gadījuma specifiskos apstākļus, jo īpaši dalību atgriešanās un reintegrācijas atbalsta programmā, ievērojot 44. panta 3. punktu, vai pienākuma sadarboties izpildi, kā noteikts 18. pantā.

5. Kompetentās iestādes var saīsināt atgriešanas lēmumā sākotnēji norādīto izceļošanas laikposmu, ja nav izpildīts pienākums sadarboties, kā noteikts 18. pantā.

6. Dienu, no kuras aprēķina izceļošanas laikposmu, nosaka saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

7. Atgriešanas lēmumu izdod rakstiski, un tajā norāda faktiskos un juridiskos iemeslus. Trešās valsts valstspiederīgo informē par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un termiņiem to izmantošanai. Atgriešanas lēmumu paziņo trešās valsts valstspiederīgajam cik drīz vien iespējams saskaņā ar izdevējas dalībvalsts tiesību aktiem. Ja trešās valsts valstspiederīgā atrašanās vieta nav zināma, atgriešanas lēmumu paziņo saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

8. Kompetentās iestādes var nolemt informāciju par 7. punktā minētajiem faktiskajiem iemesliem nesniegt vai sniegt ierobežotā apmērā, ja valsts tiesību aktos ir paredzēts ierobežot tiesības uz informāciju vai ja tas ir nepieciešams, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, sabiedrisko drošību vai valsts drošību un novērstu, izmeklētu vai atklātu noziedzīgus nodarījumus un sauktu pie atbildības par tiem. Šādos gadījumos trešās valsts valstspiederīgo informē par to iemeslu būtību, uz kuru pamata pieņemts atgriešanas lēmums, lai viņš varētu izmantot efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Pienākums informēt trešās valsts valstspiederīgo par iemeslu būtību neietver pienākumu izpaust jebkādu klasificētu informāciju.

9. Atgriešanās valsti vai valstis var noteikt atgriešanas lēmumā vai, ievērojot 10. panta 4. punktu, pirms piespiedu izraidīšanas veikšanas. Ja trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties citā atgriešanās valstī, kas nav atgriešanas lēmumā vai piespiedu izraidīšanas lēmumā noteiktā atgriešanās valsts vai valstis, nav nepieciešams izdot jaunu lēmumu, kurā nosaka atgriešanās valsti.

10. Kompetentajām iestādēm nav liegts izdot atgriešanas lēmumu, ja pastāv šķērslis piespiedu izraidīšanai. Ja atgriešanas lēmumā ir noteikta atgriešanās valsts un ir konstatēts izraidīšanas risks, piespiedu izraidīšanu uz minēto atgriešanās valsti atliek saskaņā ar 11. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

11. Trešās valsts valstspiederīgajam pēc pieprasījuma nodrošina atgriešanas lēmuma galveno elementu, tostarp informācijas par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, rakstisku vai mutisku tulkojumu trešās valsts valstspiederīgajam saprotamā valodā vai valodā, kuru pamatoti var uzskatīt par viņam saprotamu. Šim nolūkam kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var izmantot standartizētas tulkojumu veidnes vai datorizētās tulkošanas vai mašīntulkošanas rīkus.

12. Atgriešanas lēmumu izdod tajā pašā aktā vai atsevišķā aktā vienlaikus un kopā ar lēmumu, kas izbeidz trešās valsts valstspiederīgā likumīgu uzturēšanos, vai bez nepamatotas kavēšanās pēc tam, un neskarot V nodaļā un citu attiecīgo Savienības un starptautisko tiesību aktu noteikumos paredzētās procesuālās garantijas.

13. Komisija ne vēlāk kā 2027. gada 17. aprīlī pieņem īstenošanas aktu, lai izveidotu Eiropas atgriešanas rīkojuma veidlapu. Eiropas atgriešanas rīkojumā ietver atgriešanas lēmuma un attiecīgā gadījumā piespiedu izraidīšanas lēmuma galvenos elementus. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 47. panta 2. punktā.

14. Izdodot atgriešanas lēmumu, dalībvalstis izmanto Eiropas atgriešanas rīkojumu un dara to pieejamu Šengenas Informācijas sistēmā saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860.

15. Dalībvalstis, Komisija un attiecīgās Savienības aģentūras, piemēram, *eu-LISA*, līdz 13. punktā minētā īstenošanas akta pieņemšanas dienai sāk ieviest nepieciešamos juridiskos un tehniskos pasākumus, lai darītu Eiropas atgriešanas rīkojumu pieejamu Šengenas Informācijas sistēmā nolūkā atvieglot 14. punktā minētā pienākuma izpildi. Komisija un attiecīgās Savienības aģentūras, piemēram, *eu-LISA*, attiecīgi atbalsta dalībvalstis.

16. Līdz 2027. gada 17. oktobrim Komisija un attiecīgās Savienības aģentūras, piemēram, *eu-LISA*, īsteno pasākumus, lai nodrošinātu iespēju automatizēti apstrādāt Eiropas atgriešanas rīkojumu nolūkā padarīt 7. panta piemērošanu efektīvāku.

17. Dalībvalstis līdz 2027. gada 17. oktobrim paziņo Komisijai par nepieciešamajiem juridiskajiem un tehniskajiem pasākumiem, kas ieviesti, lai izpildītu 14. punktā minēto pienākumu.

6. pants

Izņēmumi no pienākuma izdot atgriešanas lēmumu

1. Dalībvalstu kompetentās iestādes var nolemt neizdot atgriešanas lēmumu, ja trešās valsts valstspiederīgais, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, ir:

a) pārsūtīts uz citu dalībvalsti saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Regulas (ES) 2016/399 23.a pantā;

b) pārsūtīts uz citu dalībvalsti saskaņā ar divpusēju nolīgumu vai vienošanos vai dalībvalstu savstarpējās sadarbības ietvaros saskaņā ar 42. pantu;

c) persona, kuras nelikumīga uzturēšanās ir atklāta saistībā ar robežpārbaudēm, ko, viņam izceļojot, veic pie ārējās robežas saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 8. pantu, vai – tādu dalībvalstu gadījumā, kurām minētā regula nav saistoša, – līdzvērtīgām pārbaudēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, pēc iespējas cenšoties neatlikt attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu.

2. Atgriešanas lēmumu neizdod gadījumos, kad trešās valsts valstspiederīgajam ir citas dalībvalsts izsniegta derīga uzturēšanās atļauja, ilgtermiņa vīza vai cita atļauja, kas dod uzturēšanās tiesības.

3. Gadījumos, kas minēti šā panta 2. punktā, dalībvalsts, kuras teritorijā trešās valsts valstspiederīgais uzturas nelikumīgi, pieprasa trešās valsts valstspiederīgajam nekavējoties doties uz attiecīgās citas dalībvalsts teritoriju. Ja trešās valsts valstspiederīgais to neievēro vai ja trešās valsts valstspiederīgā tūlītēja izceļošana ir nepieciešama sabiedriskās kārtības, sabiedriskās drošības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, dalībvalsts, kuras teritorijā minētais trešās valsts valstspiederīgais uzturas nelikumīgi, var lūgt citu dalībvalstu sadarbību, ievērojot 42. pantu, vai izdot atgriešanas lēmumu saskaņā ar 5. pantu.

4. Atgriešanas lēmumu neizdod gadījumos, kad piemēro 7. pantā paredzēto procedūru.

7. pants

Citas dalībvalsts izdotu atgriešanas lēmumu atzīšana un izpilde

1. Dalībvalsts, kurā trešās valsts valstspiederīgais uzturas nelikumīgi ("izpildes dalībvalsts"), var atzīt un izpildīt izpildāmu atgriešanas lēmumu un attiecīgā gadījumā piespiedu izraidīšanas lēmumu, ko, ievērojot 5. panta 1. punktu un 10. panta 3. punktu, minētajam trešās valsts valstspiederīgajam izdevusi cita dalībvalsts ("izdevēja dalībvalsts"). Minētās izpildes pamatā ir informācija, kas pieejama Eiropas atgriešanas rīkojumā, un to īsteno saskaņā ar valsts noteikumiem un procedūrām, kas noteiktas 10. pantā.

2. Netiek prasīts, lai atzīšana notiktu administratīvas procedūras veidā. Dalībvalstīm netiek prasīts izdot administratīvus aktus vai lēmumus atzīšanas nolūkā.

3. Ja dalībvalsts neatzīst vai neizpilda atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, ievērojot 1. punktu, minētā dalībvalsts izdod atgriešanas lēmumu saskaņā ar 5. pantā paredzētajiem nosacījumiem vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, ievērojot 10. panta 3. punktu.

4. Ja dalībvalsts atzīst vai izpilda atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, ievērojot 1. punktu, tā aptur piespiedu izraidīšanu, ja izdevējā dalībvalstī ir apturētas atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma sekas, un var izdot atgriešanas lēmumu saskaņā ar 5. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

5. Ja izdevēja dalībvalsts aptur vai atsauc atgriešanas lēmumu vai ja atgriešanas lēmumu atceļ administratīva iestāde vai tiesa, izpildes dalībvalsts izdod atgriešanas lēmumu saskaņā ar 5. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

6. Izdevēja dalībvalsts pēc pieprasījuma saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860 sniedz izpildes dalībvalstij visus pieejamos datus un dokumentus, kas vajadzīgi atgriešanai vai piespiedu izraidīšanai.

7. Šī panta piemērošana neskar 6. pantā noteikto izņēmumu izmantošanu.

8. Dalībvalstis līdz 5. panta 13. punktā minētā īstenošanas akta pieņemšanas dienai sāk ieviest sagatavošanas pasākumus, kas varētu atvieglot citas dalībvalsts izdotu atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu atzīšanu, tostarp attiecīgā gadījumā juridiskus un tehniskus pasākumus savās valsts sistēmās, izmaiņas valsts IT sistēmās, attiecīgas mācību un izmēģinājuma projektu darbības.

9. Līdz 2029. gada 17. oktobrim Komisija novērtē savstarpējās atzīšanas īstenošanu saskaņā ar šā panta 1. punktu, jo īpaši attiecībā uz turpmāk minēto:

a) vai dalībvalstis ir ieviesušas 5. panta 15. punktā minētos juridiskos un tehniskos pasākumus, ar kuriem Šengenas Informācijas sistēmā dara pieejamu Eiropas atgriešanas rīkojumu, un vai šie pasākumi ir efektīvi;

b) vai dalībvalstis ir ieviesušas 5. panta 16. punktā minētos juridiskos un tehniskos pasākumus, lai nodrošinātu Eiropas atgriešanas rīkojuma automatizētu apstrādi;

c) atgriešanas lēmumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu atzīšanas un izpildes efektivitāte;

d) no tā izrietošais slogs valsts tiesu un administratīvajām sistēmām; un

e) attiecīgo mācību un izmēģinājuma projektu darbību rezultāti.

10. Pamatojoties uz 9. punktā minēto novērtēšanu, Komisija attiecīgā gadījumā iesniedz tiesību aktu priekšlikumus, tostarp jebkādus mērķtiecīgus grozījumus efektīvas atgriešanas nodrošināšanai, lai ieviestu citas dalībvalsts izdotu izpildāmu atgriešanas lēmumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu obligātu atzīšanu un izpildi. Ja Komisija priekšlikumu neiesniedz, tā paskaidro šādas rīcības iemeslu.

2. IEDAĻA

IECEĻOŠANAS AIZLIEGUMS

8. pants

Ieceļošanas aizlieguma izdošana

1. Atgriešanas lēmumiem pievieno ieceļošanas aizliegumu, ja:

a) trešās valsts valstspiederīgajam piemēro piespiedu izraidīšanu saskaņā ar 10. pantu;

b) pienākums atstāt dalībvalstu teritoriju nav izpildīts termiņos, kas noteikti saskaņā ar 5. pantu; vai

c) trešās valsts valstspiederīgais rada drošības risku 13. panta nozīmē.

2. Citos gadījumos, kas nav uzskaitīti 1. punktā, kompetentās iestādes atgriešanas lēmumam vai piespiedu izraidīšanas lēmumam var pievienot ieceļošanas aizliegumu, ņemot vērā attiecīgos apstākļus, jo īpaši trešās valsts valstspiederīgā sadarbošanās līmeni.

3. Ieceļošanas aizliegumu izdod, iekļaujot to atgriešanas lēmumā vai piespiedu izraidīšanas lēmumā, vai atsevišķi rakstiski. Ieceļošanas aizliegumu trešās valsts valstspiederīgajam paziņo viņam saprotamā valodā vai valodā, kuru pamatoti var uzskatīt par viņam saprotamu. Minētajam nolūkam kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var izmantot standartizētas tulkojumu veidnes vai datorizētās tulkošanas vai mašīntulkošanas rīkus.

4. Kompetentās iestādes var noteikt ieceļošanas aizliegumu, neizdodot atgriešanas lēmumu trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturējies dalībvalstu teritorijā un kura nelikumīgā uzturēšanās ir atklāta saistībā ar robežpārbaudēm, ko veic, viņam izceļojot, saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 8. pantu, vai – tādu dalībvalstu gadījumā, kurām minētā regula nav saistoša, – līdzvērtīgām pārbaudēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Ieceļošanas aizliegumu šajos gadījumos var noteikt un paziņot pēc tam, kad trešās valsts valstspiederīgais ir izceļojis no dalībvalstu teritorijas, pēc iespējas cenšoties neatlikt attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu.

5. Ja trešās valsts valstspiederīgais, kas uzturas nelikumīgi, izceļo no dalībvalstu teritorijas pirms atgriešanas lēmuma izdošanas, kompetentās iestādes var noteikt ieceļošanas aizliegumu, neizdodot atgriešanas lēmumu.

6. Ja iemesli ieceļošanas aizlieguma izdošanai ir radušies pēc atgriešanas lēmuma izdošanas, kompetentās iestādes var noteikt ieceļošanas aizliegumu, neizdodot jaunu atgriešanas lēmumu.

7. Konkrētos gadījumos kompetentās iestādes var atturēties no ieceļošanas aizlieguma izdošanas humānu apsvērumu dēļ, ja trešās valsts valstspiederīgais ir cilvēku tirdzniecības upuris, vai tad, ja trešās valsts valstspiederīgais pienācīgi sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, tostarp reģistrējas atgriešanās un reintegrācijas programmā.

8. Ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā katra konkrētā gadījuma visus attiecīgos apstākļus, un tas nepārsniedz 10 gadus. Neskarot 13. panta 5. punkta a) apakšpunktu, pienācīgi pamatotos gadījumos ieceļošanas aizliegumu var izdot uz laiku, kas nepārsniedz 20 gadus, ja to uzskata par nepieciešamu, lai novērstu trešās valsts valstspiederīgā ieceļošanu dalībvalstu teritorijā.

9. Ieceļošanas aizlieguma laikposms sākas no dienas, kad trešās valsts valstspiederīgais atstājis dalībvalstu teritoriju.

9. pants

Ieceļošanas aizlieguma atsaukšana, apturēšana vai tā ilguma saīsināšana

1. Neskarot 2. un 3. punktu, izdevējas dalībvalsts kompetentā iestāde ieceļošanas aizliegumu var atsaukt, apturēt vai saīsināt tā ilgumu, ja trešās valsts valstspiederīgais apliecina, ka ir atgriezies brīvprātīgi.

2. Neskarot 3. punktu, izdevējas dalībvalsts kompetentā iestāde, ja tā to uzskata par atbilstošu, var pamatotos konkrētos gadījumos, tostarp humānu apsvērumu dēļ, ieceļošanas aizliegumu atsaukt, apturēt vai saīsināt tā ilgumu, ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus.

3. Neskarot 4. punktu, trešās valsts valstspiederīgais var iesniegt pienācīgi pamatotu lūgumu par ieceļošanas aizlieguma atsaukšanu, apturēšanu vai tā ilguma saīsināšanu, ar noteikumu, ka trešās valsts valstspiederīgais ir izceļojis no dalībvalstu teritorijas.

4. Trešās valsts valstspiederīgais, kam saskaņā ar 8. panta 8. punktu vai 13. panta 5. punkta a) apakšpunktu ir izdots ieceļošanas aizliegums, kura termiņš pārsniedz 10 gadus, var 10 gadus pēc izceļošanas no dalībvalstīm lūgt izdevēju dalībvalsti pārskatīt, vai ieceļošanas aizliegums ir jāatsauc, jāaptur vai jāsaīsina tā ilgums, pienācīgi ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, tostarp attiecīgā gadījumā to, vai trešās valsts valstspiederīgais joprojām rada drošības risku 13. panta nozīmē, un vai ieceļošanas aizliegums joprojām ir nepieciešams, lai minētajam trešās valsts valstspiederīgajam liegtu ieceļot dalībvalstu teritorijā. Pārskatīšanas lūgumam jābūt pienācīgi pamatotam.

5. Dalībvalstis var noteikt, ka ieceļošanas aizlieguma atsaukšana ir atkarīga no trešās valsts valstspiederīgā piespiedu izraidīšanas izmaksu atlīdzināšanas.

3. IEDAĻA

ATGRIEŠANAS IZPILDE

10. pants

Piespiedu izraidīšana

1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus trešās valsts valstspiederīgā piespiedu izraidīšanai, ievērojot atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, ja:

a) trešās valsts valstspiederīgais nav izpildījis pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju saskaņā ar 5. pantu;

b) trešās valsts valstspiederīgais nesadarbojas ar kompetentajām iestādēm;

c) uz trešās valsts valstspiederīgo attiecas 13. panta darbības joma;

d) trešās valsts valstspiederīgais pārvietojas uz citu dalībvalsti bez atļaujas, tostarp laikposmā, kas noteikts saskaņā ar 5. pantu;

e) kompetentās iestādes uzskata, ka piespiedu izraidīšana ir nepieciešama un samērīga, kā paredzēts valsts tiesību aktos, tādu iemeslu dēļ, kas nav uzskaitīti a) līdz d) apakšpunktā.

2. Šī regula neliedz dalībvalstīm atļaut vai veicināt tāda trešās valsts valstspiederīgā brīvprātīgu atgriešanos, uz kuru citādi attiecas piespiedu izraidīšana, ievērojot 1. punktu, jo īpaši, ja tiek uzskatīts, ka tādējādi tiek veicināta ātrāka un efektīvāka atgriešana.

3. Piespiedu izraidīšanas lēmumu kompetentās iestādes var izdot jebkuram trešās valsts valstspiederīgajam, uz kuru attiecas atgriešana. Ja tiek izdots piespiedu izraidīšanas lēmums, tas ir rakstisks un var būt ietverts tajā pašā lēmumā, kurā ietverts atgriešanas lēmums, vai tas var būt atsevišķs administratīvs vai tiesas akts vai lēmums vai daļa no cita administratīva vai tiesas lēmuma.

4. Ja atgriešanās valsts vēl nav noteikta vai ja tā nav iepriekš noteiktā atgriešanās valsts, kompetentā iestāde pirms piespiedu izraidīšanas veikšanas atgriešanas lēmumā vai piespiedu izraidīšanas lēmumā nosaka vienu vai vairākas atgriešanās valstis.

5. Ja ir izdots piespiedu izraidīšanas lēmums, tajā norāda faktiskos un juridiskos iemeslus. Trešās valsts valstspiederīgo informē par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un termiņiem to izmantošanai. Piespiedu izraidīšanas lēmumu paziņo trešās valsts valstspiederīgajam cik drīz vien iespējams saskaņā ar izdevējas dalībvalsts tiesību aktiem.

6. Ja ir izdots piespiedu izraidīšanas lēmums, trešās valsts valstspiederīgajam pēc pieprasījuma nodrošina minētā lēmuma galveno elementu, tostarp informācijas par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, rakstisku vai mutisku tulkojumu valodā, kuru viņš saprot vai kuru pamatoti var uzskatīt par viņam saprotamu. Šim nolūkam kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var izmantot standartizētas tulkojumu veidnes vai datorizētās tulkošanas vai mašīntulkošanas rīkus.

7. Ja trešās valsts valstspiederīgais norāda vai ja dalībvalstu iestādēm kļūst zināms, ka ar piespiedu izraidīšanu tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips, kompetentās iestādes piemēro trešās valsts valstspiederīgajam atbilstīgu procedūru, tostarp attiecīgā gadījumā patvēruma procedūru saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1348 vai tādu dalībvalstu gadījumā, kurām minētā regula nav saistoša, saskaņā ar līdzvērtīgiem noteikumiem, ja tās ieviesušas šādus noteikumus valsts tiesību aktos, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem novērtē, vai piespiedu izraidīšana ir saderīga ar neizraidīšanas principu . Attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais cik drīz vien iespējams iesniedz visu attiecīgo informāciju par saviem personīgajiem apstākļiem, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka ar piespiedu izraidīšanu tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips. Kompetentās iestādes var paļauties uz jebkādu iepriekšēju minētā trešās valsts valstspiederīgā izraidīšanas riska novērtējumu vai ņemt to vērā. Jebkādu turpmāku novērtējumu par to, ka pastāv izraidīšanas risks, veic tikai tad, ja attiecīgā informācija ir bijusi pamatota.

8. Dalībvalstis var nolemt, ka neizraidīšanas principu var izvērtēt iestāde, kas nav kompetentā iestāde, kura izdod vai izpilda atgriešanas lēmumu.

9. Piespiedu pasākumiem, ko veic, lai nodrošinātu piespiedu izraidīšanu, jābūt nepieciešamiem un samērīgiem, nekādā gadījumā nepārkāpjot saprātīga spēka izmantošanas robežas. Tos īsteno saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ievērojot pamattiesības, kā arī attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā cieņu un fizisko neaizskaramību.

10. Veicot piespiedu izraidīšanu pa gaisa ceļu, dalībvalstis ievēro Kopīgās pamatnostādnes par drošības noteikumiem kopīgai izraidīšanai pa gaisa ceļu, kas izklāstītas Padomes Lēmuma 2004/573/EK ([28]) pielikumā.

11. pants

Nosacījumi piespiedu izraidīšanas atlikšanai

1. Piespiedu izraidīšanu, ievērojot 10. pantu, atliek šādos gadījumos:

a) ja ar to tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips; vai

b) ja un kamēr atgriešanas lēmums ir apturēts saskaņā ar 28. pantu.

2. Izraidīšanu, ievērojot 10. pantu, var atlikt, ņemot vērā konkrētā gadījuma specifiskos apstākļus. Ja pastāv bēgšanas iespējamība, var piemērot papildu pasākumus, ievērojot šā panta 7. punktu.

3. Ja trešās valsts valstspiederīgais pieprasa atlikt piespiedu izraidīšanu, šo pieprasījumu pienācīgi pamato.

([28]) Padomes Lēmums 2004/573/EK (2004. gada 29. aprīlis) par kopēju lidojumu organizēšanu ar mērķi no divu vai vairāku dalībvalstu teritorijas izraidīt trešo valstu piederīgos, uz kuriem attiecas izraidīšanas pasākumi (OV L 261, 6.8.2004., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

4. Dalībvalstis attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam sniedz rakstisku apstiprinājumu par atlikšanu saskaņā ar 1. vai 2. punktu un par viņa tiesībām atlikšanas laikposmā. Apstiprinājuma tulkojumu var paziņot trešās valsts valstspiederīgajam mutiski valodā, kuru viņš saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, tostarp, izmantojot mutiskās tulkošanas pakalpojumus.

5. Lēmumu atlikt piespiedu izraidīšanu pārskata, ja mainās attiecīgie apstākļi.

6. Laikposmos, kuros piespiedu izraidīšana ir atlikta, attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgā situāciju, tostarp to, kā trešās valsts valstspiederīgais pilda šajā regulā noteiktos pienākumus, ņem vērā:

a) pamatvajadzības;

b) ģimenes vienotību ar tiem ģimenes locekļiem, kas uzturas dalībvalsts teritorijā;

c) piekļuvi neatliekamajai veselības aprūpei un slimību primārajai ārstēšanai;

d) nepilngadīgo piekļuvi pamatizglītības sistēmai atkarībā no viņu uzturēšanās ilguma;

e) neaizsargātu personu īpašās vajadzības.

7. Ja piespiedu izraidīšana ir atlikta, var piemērot 18., 23. un 29. pantā noteiktos pasākumus, kad ir izpildīti nosacījumi.

12. pants

Piespiedu izraidīšanas uzraudzība

Dalībvalstis nodrošina neatkarīgu piespiedu izraidīšanas uzraudzības sistēmu. Dalībvalstis var paļauties uz esošajiem uzraudzības mehānismiem, piemēram, struktūrām un speciālajām zināšanām, kas izveidotas, ievērojot Regulu (ES) 2024/1356, un kas ir būtiskas šā panta mērķiem.

13. pants

To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kuri rada drošības riskus

1. Šis pants attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, ja:

a) viņi rada sabiedriskās kārtības, sabiedriskās drošības vai valsts drošības apdraudējumu, tostarp gadījumos, kad attiecībā uz viņiem ir izveidots brīdinājums, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1861 24. panta 1. punkta a) apakšpunktu ([29]);

b) ir pamatotas norādes, lai uzskatītu, ka viņi ir izdarījuši smagu noziedzīgu nodarījumu, kā minēts Padomes pamatlēmuma 2002/584/TI ([30]) 2. panta 2. punktā, vai ir izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, par kuru valsts tiesību aktos paredzēts brīvības atņemšanas sods vismaz uz diviem gadiem, vai vairākus noziedzīgus nodarījumus, par kuriem valsts tiesību aktos paredzēts brīvības atņemšanas sods vismaz uz vienu gadu;

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1861 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaužu jomā un ar kuru groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un groza un atceļ Regulu (EK) Nr. 1987/2006 (OV L 312, 7.12.2018., 14. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj).

([30]) Padomes pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm – atsevišķu dalībvalstu paziņojumi par pamatlēmuma pieņemšanu (OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

c) ir pamatotas norādes, ka viņi ir iesaistīti kādā no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/541 minētajiem nodarījumiem ([31]);

d) ir pamatotas norādes, ka viņiem ir nodoms kādas dalībvalsts teritorijā izdarīt šā punkta b) un c) apakšpunktā minēto nodarījumu;

e) ir pamatotas norādes, ka viņi rada jebkādu citu valsts tiesību aktos noteiktu drošības apdraudējumu.

2. Šā panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktu trešo valstu valstspiederīgajiem piemēro arī tad, ja ir pamatotas norādes, ka viņi ir musinājuši izdarīt minētajos apakšpunktos minētos noziegumus vai darbības vai citādi bijuši iesaistīti to izdarīšanā.

3. Trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šis pants, piemēro piespiedu izraidīšanu saskaņā ar 10. pantu.

4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atgriešanas lēmumus, kas skar trešo valstu valstspiederīgos, uz kuriem attiecas šis pants, izskata un izpilda prioritārā kārtībā.

5. Atkāpjoties no attiecīgajiem šīs regulas noteikumiem, trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šis pants, var:

a) saskaņā ar 8. pantu piemērot ieceļošanas aizliegumu, kura ilgums pārsniedz 8. panta 8. punktā noteikto maksimālo ilgumu, vai ieceļošanas aizliegumu uz nenoteiktu laiku, ja tas ir pamatoti un samērīgi ar trešās valsts valstspiederīgā radīto drošības risku; šādos gadījumos piemēro 9. panta 4. punktu;

b) piemērot aizturēšanu saskaņā ar 29. panta 3. punkta c) apakšpunktu;

c) piemērot aizturēšanu ieslodzījuma vietā un, ciktāl iespējams, nošķirt no parastajiem ieslodzītajiem;

d) piemērot aizturēšanu uz papildu laikposmiem, kuri pārsniedz 30. panta 3. punktā minēto maksimālo ilgumu un kurus nosaka tiesa, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, un kurus tiesa pārskata vismaz reizi trijos mēnešos.

6. Ja 1. punkta a) apakšpunktā minēto sabiedriskās kārtības, sabiedriskās drošības vai valsts drošības apdraudējumu, ko rada trešo valstu valstspiederīgie, nevar efektīvi novērst, ievērojot šo pantu, dalībvalstis valsts tiesību aktos var paredzēt citus pasākumus. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja tiek pieņemts attiecīgais lēmums, šāds pasākums ir nepieciešams un samērīgs, ņemot vērā minētā apdraudējuma vai konkrētās personas radītā apdraudējuma nopietnību.

7. Dalībvalstis var paļauties uz esošu rūpīgu drošības novērtējumu par visiem attiecīgajiem apstākļiem, kuru kompetentās iestādes veikušas iepriekšējos posmos, tostarp saistībā ar patvēruma, vīzu un robežkontroles procedūrām, tostarp skrīningu.

([31]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI (OV L 88, 31.3.2017., 6. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj).

14. pants

Atgriešana uz trešo valsti, ar kuru ir noslēgts nolīgums vai vienošanās

1. Lai trešo valstu valstspiederīgos, kas uzturas nelikumīgi, varētu atgriezt uz atgriešanās valsti, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā, ir jānoslēdz nolīgums vai vienošanās ar minēto trešo valsti. Noslēgt šādu nolīgumu vai vienošanos var tikai ar tādu trešo valsti, kura ievēro starptautiskos cilvēktiesību standartus un principus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp neizraidīšanas principu.

2. Nolīgums vai vienošanās, kas noslēgta, ievērojot 1. punktu, nosaka:

a) procedūras, ko piemēro trešo valstu valstspiederīgo, kuri uzturas nelikumīgi, atgriešanai no dalībvalstu teritorijas uz atgriešanās valsti, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā;

b) trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās nosacījumus atgriešanās valstī, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā, tostarp minētā nolīguma vai vienošanās pušu attiecīgos pienākumus un atbildību;

c) trešās valsts, kas minēta 1. punkta otrajā teikumā, pienākumus;

d) sekas, kas iestājas minētā nolīguma vai vienošanās pārkāpumu gadījumā vai tādu būtisku pārmaiņu gadījumā, kuras nelabvēlīgi ietekmē situāciju atgriešanās valstī, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā.

3. Ja nolīgums vai vienošanās, kas noslēgta, ievērojot šā panta 1. punktu, paredz turpmāku atgriešanu uz atgriešanās valsti, kā minēts 3. panta 3. punkta a) līdz d) apakšpunktā, minētais nolīgums vai vienošanās papildus šā panta 2. punktam nosaka:

a) sekas gadījumā, ja turpmāka atgriešana nav iespējama;

b) minētā nolīguma vai vienošanās pušu attiecīgos pienākumus un atbildību;

c) sekas, kas iestājas tādu būtisku pārmaiņu gadījumā, kuras nelabvēlīgi ietekmē situāciju atgriešanās valstī, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā;

d) neatkarīgu struktūru vai mehānismu nolīguma vai vienošanās efektīvas piemērošanas uzraudzībai.

Nolīgums vai vienošanās, ievērojot šā punkta pirmo daļu, var ietvert aizturēšanas nosacījumus atgriešanās valstī, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā.

4. Dalībvalstis atbilstošā laikā informē attiecīgās dalībvalstis par sarunām attiecībā uz nolīgumu vai vienošanos, kā minēts 1. punktā, ar trešo valsti, kurai ir kopīga robeža ar minētajām dalībvalstīm. Dalībvalstis informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par jebkuru saskaņā ar 1. punktu noslēgtu divpusēju vai daudzpusēju nolīgumu vai vienošanos pirms to stāšanās spēkā vai, ja nolīgums vai vienošanās jāpiemēro provizoriski, pirms to provizoriskās piemērošanas sākuma. Komisiju un pārējās dalībvalstis informē arī par jebkādām turpmākām šādu nolīgumu vai vienošanos izmaiņām vai par to darbības izbeigšanu.

5. Nepavadītus nepilngadīgos neatgriež uz atgriešanās valsti, kas minēta 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā, ievērojot šā panta 1. punktā minēto nolīgumu vai vienošanos.

4. IEDAĻA

NEPILNGADĪGO ATGRIEŠANA

15. pants

Bērna labākās intereses

Piemērojot šo regulu, pirmkārt ņem vērā bērna labākās intereses.

16. pants

Nepilngadīgo vecuma novērtēšana

1. Ja, pamatojoties uz trešās valsts valstspiederīgā paziņojumiem, pieejamajiem dokumentārajiem pierādījumiem vai citām attiecīgām norādēm, pastāv šaubas par to, vai persona ir nepilngadīga, kompetentā iestāde var veikt vecuma novērtējumu saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem. Šāda vecuma novērtējuma nolūkā kompetentā iestāde var ņemt vērā Regulas (ES) 2024/1348 25. pantā noteikto procedūru.

2. Kompetentā iestāde var paļauties uz esošu vecuma novērtējumu, kas veikts atgriešanas procedūras iepriekšējos posmos vai citu attiecīgu procedūru ietvaros.

3. Dalībvalsts var atzīt citas dalībvalsts veikta vecuma novērtējuma rezultātus, ja minētais vecuma novērtējums veikts saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

4. Atteikums ļaut veikt vecuma novērtējumu, tostarp medicīnisko pārbaudi, neliedz kompetentajai iestādei turpināt atgriešanas procedūru. Šādu atteikumu var uzskatīt tikai par atspēkojamu prezumpciju, ka trešās valsts valstspiederīgais nav nepilngadīgs.

17. pants

Nepavadītu nepilngadīgo atgriešana

1. Attiecīgas struktūras, kas nav iestādes, kuras izpilda atgriešanu, sniedz palīdzību atbilstoši bērna labākajām interesēm.

2. Ieceļ pārstāvi vai personu, kas norīkota aizsargāt bērna labākās intereses, lai atgriešanas procesā pārstāvētu nepavadītu nepilngadīgo, palīdzētu viņam un attiecīgā gadījumā rīkotos viņa vārdā. Nodrošina, ka ieceltais pārstāvis ir pienācīgi apmācīts bērniem draudzīgā un vecumam piemērotā saziņā un ka viņš var sazināties, tostarp izmantojot mutiskās tulkošanas pakalpojumus, valodā, kuru nepilngadīgais saprot vai kuru pamatoti var uzskatīt par viņam saprotamu. Minētā persona var būt persona, kas norīkota rīkoties kā pārstāvim atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2024/1346 ([32]), ja persona ir norīkota saskaņā ar minētās direktīvas 27. pantu.

3. Nepavadītu nepilngadīgo uzklausa vai nu tieši, vai ar 2. punktā minētā pārstāvja vai personas starpniecību, tostarp saistībā ar bērna labāko interešu noteikšanu. Vēlākais pirms nepavadīta nepilngadīgā piespiedu izraidīšanas no dalībvalsts teritorijas minētās dalībvalsts iestādes pārliecinās, ka nepilngadīgo nogādās pie viņa ģimenes locekļa, pie iecelta aizbildņa vai piemērotās uzņemšanas iestādēs atgriešanās valstī.

([32]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1346 (2024. gada 14. maijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (OV L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

III NODAĻA

TREŠĀS VALSTS VALSTSPIEDERĪGĀ PIENĀKUMI

18. pants

Pienākums sadarboties

1. Trešo valstu valstspiederīgie izpilda pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju un viņiem ir pienākums sadarboties ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm visos atgriešanas procedūras posmos.

2. Trešo valstu valstspiederīgie bez nepamatotas kavēšanās sniedz kompetentajām iestādēm informāciju par jebkādām izmaiņām viņu individuālajā situācijā, kas ir nozīmīgas šīs regulas nolūkā.

3. Neskarot pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju, trešo valstu valstspiederīgie:

a) paliek pieejami kompetentajām iestādēm tās dalībvalsts teritorijā, kuras kompetencē ir atgriešanas procedūra, kas piemērojama attiecīgajiem trešās valsts valstspiederīgajiem, nebēg, tostarp uz citu dalībvalsti, un ierodas vietā un laikā, ko kompetentā iestāde noteikusi transportēšanai atgriešanas nolūkā;

b) fiziski vai vārdiski nepretojas atgriešanai;

c) bez nepamatotas kavēšanās sniedz visu informāciju un fiziskos un digitālos dokumentus un dokumentāciju, tostarp to kopijas un elektroniskos ierakstus, kas ir būtiski identitātes vai valstspiederības noteikšanai vai pārbaudei vai citādi nozīmīgi atgriešanas procedūrā un kas ir viņu rīcībā vai ko ir pamats uzskatīt par iegūstamiem, jo īpaši sniedzot kompetentajām iestādēm personu apliecinošu vai ceļošanas dokumentu vai sadarbojoties personu apliecinoša vai ceļošanas dokumenta iegūšanā;

d) neizņēmina c) apakšpunktā minēto informāciju, dokumentus un dokumentāciju, tos neaiztur vai kā citādi neatbrīvojas no tiem, neizmanto pieņemtus vārdus krāpnieciskā nolūkā, nesniedz citu nepatiesu informāciju mutiski vai rakstiski vai citādi nemaldina iestādes, vai krāpnieciski nepretojas atgriešanas procedūrai;

e) sniedz paskaidrojumu gadījumā, ja viņiem nav personu apliecinoša dokumenta vai ceļošanas dokumenta;

f) sniedz informāciju par trešām valstīm, kuras viņi šķērsojuši tranzītā, izmantotajiem ceļojuma maršrutiem vai citām trešām valstīm, ar kurām viņiem var būt citas saiknes, kas varētu atvieglot atgriešanu;

g) sniedz biometriskos datus, kā definēts Savienības un valsts tiesību aktos, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1358 ([33]) 2. panta 1. punkta s) apakšpunktā;

h) ievēro pārvadātāju noteiktās ceļošanas prasības un trešo valstu iestāžu noteiktās ieceļošanas prasības, tostarp veselības prasības, ja šādas prasības tiek vispārīgi piemērotas starptautiskajiem ceļotājiem;

([33]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1358 (2024. gada 14. maijs) par biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1351 un (ES) 2024/1350 un Padomes Direktīvu 2001/55/EK un lai identificētu trešās valsts valstspiederīgos un bezvalstniekus, kuri uzturas nelikumīgi, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/818 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 603/2013 (OV L, 2024/1358, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

i) pēc kompetento iestāžu pieprasījuma norāda precīzu kontaktinformāciju, tostarp pašreizējo dzīvesvietu, adresi, tālruņa numuru, kur viņi ir sasniedzami, un elektroniskā pasta adresi, ja tāda ir;

j) bez nepamatotas kavēšanās sniedz informāciju par visām izmaiņām i) apakšpunktā minētajā kontaktinformācijā;

k) visā atgriešanas procedūrā izpilda visus pasākumus, kas noteikti atbilstīgi 20. panta 1. punktam un 23. panta 1. punktam;

l) sniedz visu vajadzīgo informāciju un apliecinājumus saistībā ar pieprasījumiem, kas iesniegti attiecīgo trešo valstu kompetentajām iestādēm ceļošanas dokumentu iegūšanai, un vajadzības gadījumā sadarbojas ar šīm trešo valstu iestādēm;

m) piedalās klātienē kompetento valsts vai trešās valsts iestāžu noteiktajā procedūrā norādītajā vietā vai ar videokonferences starpniecību, ja to pieprasa kompetentās iestādes, lai viņiem izsniegtu ceļošanas dokumentus un noteiktu viņu identitāti vai valstspiederību;

n) pēc kompetento iestāžu pieprasījuma piedalās atgriešanās un reintegrācijas konsultācijās;

o) veic citus ar atgriešanu saistītus valsts tiesību aktos paredzētus papildu pasākumus.

Pienākumi, kas trešās valsts valstspiederīgajam uzlikti ar šo pantu, neskar valsts tiesību aktos paredzētus ar atgriešanu nesaistītus pienākumus un pasākumus.

4. Šā panta 3. punkta c) apakšpunktā minētajā informācijā, dokumentos un dokumentācijā vai, ja tie nav pieejami, to kopijās un elektroniskos ierakstos, jo īpaši iekļauj trešās valsts valstspiederīgo paziņojumus un viņu rīcībā esošus dokumentus saistībā ar šādiem elementiem:

a) viņu vārds, uzvārds, dzimšanas datums un vieta, dzimums un valstspiederība vai valstspiederības, vai ka viņi ir bezvalstnieki;

b) viņu ģimenes locekļi un citas ziņas par attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā personīgo situāciju, ja tās ir būtiskas atgriešanas procedūras veikšanai vai atgriešanās valsts noteikšanai;

c) trešās valsts valstspiederīgo personu apliecinošu dokumentu vai ceļošanas dokumentu veids, numurs, derīguma termiņš un izdevēja valsts un citi viņu iesniegtie dokumenti, kurus kompetentā iestāde uzskata par būtiskiem viņu identificēšanai, atgriešanas procedūras veikšanai un atgriešanās valsts noteikšanai;

d) citas dalībvalsts vai trešās valsts izsniegtas uzturēšanās atļaujas vai citas atļaujas, kas trešās valsts valstspiederīgajiem piešķir tiesības uzturēties;

e) atgriešanas lēmums, piespiedu izraidīšanas lēmums vai ieceļošanas aizliegums, ko izdevusi cita dalībvalsts;

f) iepriekšējās dzīvesvietas valsts vai valstis, iepriekšējā dzīvesvieta vai dzīvesvietas, ceļojuma maršruti, tranzītā šķērsotās valstis un ceļošanas dokumenti.

5. Ja kompetentās iestādes nolemj paturēt kādu dokumentu, kas vajadzīgs atgriešanai, kā minēts 3. punkta c) apakšpunktā, tās nodrošina, ka trešās valsts valstspiederīgais bez nepamatotas kavēšanās saņem fotokopijas vai citu atbilstīgu pierādījumu par dokumentu paturēšanu. Brīvprātīgas atgriešanās gadījumā kompetentās iestādes šādus dokumentus atdod trešās valsts valstspiederīgajam vai nu viņa izceļošanas brīdī, vai arī viņa ierašanās brīdī trešā valstī.

6. Ar trešās valsts valstspiederīgo ir iespējams sazināties, izmantojot saziņas līdzekļus, kā definēts valsts tiesību aktos. Dalībvalstis valsts tiesību aktos nosaka saziņas metodi un brīdi, kad tiek uzskatīts, ka trešās valsts valstspiederīgais ir saņēmis paziņojumu un ir par to informēts, vai šādai saziņai izmanto digitālās sistēmas, ko šādai saziņai izstrādājušas un/vai atbalsta dalībvalstis vai Savienība.

19. pants

Bēgšanas iespējamība

1. Ja vien netiek pierādīts pretējais, individuālā gadījumā pastāv bēgšanas iespējamība, ja ir izpildīts viens vai vairāki no šādiem kritērijiem:

a) trešās valsts valstspiederīgais ir bez atļaujas ieceļojis dalībvalsts teritorijā vai pārvietojies uz to, tostarp pēc trešās valsts šķērsošanas tranzītā, vai arī mēģina to darīt;

b) trešās valsts valstspiederīgajam ir piemērots atgriešanas lēmums, ko izdevusi cita dalībvalsts, nevis dalībvalsts, kuras teritorijā persona pašlaik nelikumīgi uzturas, tostarp, ja tas konstatēts, pamatojoties uz brīdinājumiem, kas ievadīti Šengenas Informācijas sistēmā, ievērojot Regulu (ES) 2018/1860;

c) trešās valsts valstspiederīgais neveic vienu vai vairākus no 20. panta 1. punktā un 22. pantā paredzētajiem pasākumiem vai pauž vai apliecina nodomu tos neveikt;

d) trešās valsts valstspiederīgais ir atkārtoti ieceļojis dalībvalstu teritorijā, pārkāpjot spēkā esošu ieceļošanas aizliegumu.

2. Gadījumos, uz kuriem neattiecas 1. punkts, bēgšanas iespējamību nosaka, pamatojoties uz vispārēju konkrētā gadījuma apstākļu novērtējumu. Novērtējumā ņem vērā vienu vai vairākus šādus kritērijus par attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi:

a) viņam nav dzīvesvietas, pastāvīgas uzturēšanās vietas vai konkrētas adreses;

b) viņš neievēro pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju izceļošanas laikposmā, kas noteikts saskaņā ar 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu;

c) viņa izceļošana ir tūlītēja un ir iemesli uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgajam ir nodoms pārkāpt 18. panta 3. punkta a) apakšpunktā noteikto pienākumu sadarboties;

d) viņš izmanto viltotus vai falsificētus personu apliecinošus vai ceļošanas dokumentus, uzturēšanās atļaujas, vīzas vai ieceļošanas nosacījumus pamatojošu dokumentus, iznīcina šādus dokumentus vai citādi atbrīvojas no tiem, izmanto pieņemtus vārdus krāpnieciskā nolūkā, mutiski vai rakstiski sniedz citu nepatiesu informāciju vai citādi krāpnieciski pretojas atgriešanas vai atpakaļuzņemšanas procedūrai;

e) viņš nepiedalās atgriešanās un reintegrācijas konsultācijās, ja kompetentās iestādes ir noteikušas pienākumu tajās piedalīties;

f) viņam trūkst sociālās piesaistes, jo īpaši ģimenes saišu, un viņam nav pietiekamu iztikas līdzekļu;

g) viņš nepilda 18. panta 3. punkta a) līdz d), f), h), k), l) un m) apakšpunktā noteiktos pienākumus, tostarp nesadarbojas ceļošanas dokumentu iegūšanā;

h) viņš atbilst citiem kritērijiem, kas nav minēti a) līdz g) apakšpunktā, ja tādi ir paredzēti valsts tiesību aktos.

IV NODAĻA

ATGRIEŠANAS VEICINĀŠANAS PASĀKUMI UN ALTERNATĪVAS AIZTURĒŠANAI

20. pants

Pieejamība atgriešanas procesā

1. Lai sagatavotu un nodrošinātu efektīvu atgriešanu vai vēl vairāk stimulētu pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju un sadarboties ievērošanu, dalībvalstis var trešo valstu valstspiederīgajam piemērot vienu vai vairākus šādus pasākumus:

a) pienākumu palikt dalībvalsts teritorijā noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā, kura robežās viņš var brīvi pārvietoties;

b) pienākumu uzturēties kompetento iestāžu noteiktā konkrētā adresē vai vietā;

c) pienākumu noteiktā laikā būt pieejamam kompetentajām iestādēm, personīgi ierodoties vai citā veidā, kas paredzēts valsts tiesību aktos;

d) citus pasākumus, kas nav minēti a) līdz c) apakšpunktā, ja tie paredzēti valsts tiesību aktos.

2. Šā panta 1. punktā minēto pasākumus piemēro tikai tiktāl, cik tie ir saderīgi ar neaizsargātu personu īpašajām vajadzībām un bērna labākajām interesēm.

3. Šā panta 1. punktā minētos pasākumus var piemērot arī trešo valstu valstspiederīgajiem, kurus viņu nesadarbošanās ar kompetentajām iestādēm dēļ nav iespējams izraidīt piespiedu kārtā.

4. Pēc pieprasījuma kompetentās iestādes var piešķirt trešās valsts valstspiederīgajam atļauju uz laiku neievērot kādu no šā panta 1. punktā minētajiem pasākumiem.

5. Trešās valsts valstspiederīgo informē par to, vai atļauja saskaņā ar 4. punktu ir piešķirta.

6. Trešās valsts valstspiederīgajam nav jāprasa 4. punktā minētā atļauja, lai apmeklētu iestādes un ierastos tiesā, ja pretējā gadījumā tiktu pārkāpti 1. punktā noteiktie pienākumi un ja minētā trešās valsts valstspiederīgā klātbūtne ir nepieciešama. Trešās valsts valstspiederīgais par šādiem apmeklējumiem iepriekš paziņo kompetentajām iestādēm.

7. Lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar 1. punkta b) un c) apakšpunktu, noformē rakstiski, tie ir samērīgi un tajos ņem vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā specifiskos apstākļus.

8. Trešās valsts valstspiederīgo informē par jebkuru lēmumu piemērot šā panta 1. punktā minētos pasākumus un par minētā lēmuma neievērošanas sekām, tostarp par 29. pantā paredzēto aizturēšanu.

21. pants

Izmeklēšanas pasākumi

1. Neskarot izmeklēšanas pasākumus, ko saskaņā ar valsts tiesību aktiem veic citu ar atgriešanu nesaistītu iemeslu dēļ, dalībvalstu kompetentās iestādes vajadzības gadījumā, ja tas ir samērīgi un pienācīgi pamatoti, lai sagatavotu vai nodrošinātu efektīvu atgriešanu, var:

a) pārmeklēt trešās valsts valstspiederīgo un, pamatojoties uz iepriekšēju tiesas rīkojumu vai, ja tas nepieciešams saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, ar administratīvu rīkojumu, pārmeklēt viņa dzīvesvietu vai citas attiecīgās telpas, ja šāda pārmeklēšana ir nepieciešama, samērīga un tās steidzamības dēļ pienācīgi pamatota;

b) veikt administratīvus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek izpildīts valsts tiesību aktos noteiktais pienākums sniegt biometriskos datus, tostarp pirkstu nospiedumus, kas varētu ietvert iespēju galējā gadījumā izmantot piespiedu līdzekļus, ja trešās valsts valstspiederīgais nesniedz biometriskos datus, kā noteikts 18. panta 3. punkta g) apakšpunktā;

c) pārmeklēt un konfiscēt personīgās mantas, elektroniskās ierīces un citus attiecīgus priekšmetus;

d) piemērot citus izmeklēšanas pasākumus, ja tādi ir paredzēti valsts tiesību aktos.

2. Visus izmeklēšanas pasākumus atbilstīgi 1. punkta a), b) un c) apakšpunktam var veikt bez attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā piekrišanas.

3. Visiem izmeklēšanas pasākumiem, kas piemēroti saskaņā ar 1. punkta a), b) un c) apakšpunktu, jāievēro pamattiesības, un tiem jāpiemēro Savienības un valsts tiesību aktos paredzētās garantijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

22. pants

Pienākuma sadarboties neievērošanas sekas

Ja netiek pildīts pienākums sadarboties, kā noteikts 18. panta 1. punktā, un prasības, kas noteiktas 18. panta 3. punktā, dalībvalstis attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam piemēro vienu vai vairākus no 20. panta 1. punktā noteiktajiem pasākumiem un var piemērot vienu vai vairākus no šādiem pasākumiem, kas ir efektīvi un samērīgi:

a) atteikt vai samazināt konkrētus pabalstus un maksājumus, ja tādi paredzēti valsts tiesību aktos, izņemot gadījumus, kad tas novestu pie tā, ka trešās valsts valstspiederīgais nevar apmierināt savas pamatvajadzības;

b) atteikt vai samazināt stimulus, ko piešķir, lai veicinātu brīvprātīgu atgriešanos, tostarp atteikt vai samazināt atbalstu atgriešanās un reintegrācijas programmās, ievērojot 44. panta 3. punktu;

c) atteikt vai anulēt darba atļauju, ja tas paredzēts valsts tiesību aktos;

d) pagarināt ieceļošanas aizlieguma termiņu līdz piemērojamam maksimālajam ilgumam, kas paredzēts 8. panta 8. punktā;

e) piemērot krimināLsodus, tostarp ieslodzījumu, ja tas paredzēts valsts tiesību aktos;

f) piemērot naudassodus;

g) noteikt citus pasākumus vai sekas, kas nav minētas a) līdz f) apakšpunktā, ja tas paredzēts valsts tiesību aktos.

23. pants

Alternatīvas aizturēšanai

1. Dalībvalstis, ņemot vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā individuālos apstākļus, tostarp bēgšanas iespējamības līmeni, kas novērtēts saskaņā ar 19. pantu, var piemērot vienu vai vairākas no šādām alternatīvām aizturēšanai:

a) pietiekamas finansiālas garantijas iemaksāšana;

b) elektroniskās uzraudzības izmantošana;

c) citi pasākumi, kas nav minēti a) un b) apakšpunktā, ja tādi paredzēti valsts tiesību aktos.

2. Šā panta 1. punktā minēto pasākumu galvenais mērķis ir nodrošināt trešās valsts valstspiederīgā efektīvu un savlaicīgu atgriešanu.

3. Lēmumā par 1. punktā minēto pasākumu piemērošanu norāda attiecīgos faktiskos un juridiskos iemeslus.

4. Trešās valsts valstspiederīgos rakstiski informē par jebkuru lēmumu piemērot 1. punktā minētos pasākumus un par minētā lēmuma neievērošanas sekām, tostarp par aizturēšanu atbilstīgi 29. pantam.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka lēmumus par 1. punktā minēto pasākumu piemērošanu pārskata tiesa pēc attiecīgās trešās valsts valstspiederīgā pieteikuma vai *ex officio*.

IV NODAĻA

GARANTIJAS UN TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

1. IEDAĻA

PROCESUĀLĀS GARANTIJAS

24. pants

Tiesības uz informāciju

1. Kompetentās iestādes nodrošina, ka trešo valstu valstspiederīgie, kuriem piemēro atgriešanu, tiek informēti par:

a) procedūras mērķi;

b) trešo valstu valstspiederīgo pienākumiem, kā noteikts 18. un 20. pantā, pienākumu neievērošanas sekām, ievērojot 22. pantu un 29. panta 3. punkta e) apakšpunktu, to, ka par attiecīgo personu Šengenas Informācijas sistēmā ir ievietots brīdinājums par atgriešanu, un citas dalībvalsts izdota atgriešanas lēmuma vai izraidīšanas lēmuma atzīšanu un izpildi saskaņā ar 7. pantu;

c) atgriešanās un reintegrācijas konsultācijām un programmām, ievērojot 44. pantu;

d) viņu procesuālajām tiesībām saskaņā ar šo regulu un valsts tiesību aktiem, jo īpaši tiesībām uz juridisko palīdzību un pārstāvību, ievērojot 25. pantu.

2. Minēto informāciju, kas sniegta, ievērojot 1. punktu, bez nepamatotas kavēšanās sniedz valodā, kuru trešās valsts valstspiederīgais saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu. Minēto informāciju var sniegt, izmantojot standarta informācijas lapas papīra vai elektroniskā formātā un vajadzības gadījumā arī mutiski, izmantojot rakstiskās un mutiskās tulkošanas pakalpojumus. Nepavadītiem nepilngadīgajiem informāciju sniedz vecumam atbilstošā veidā un iesaista 17. panta 2. punktā minēto pārstāvi vai personu, kas norīkota palīdzēt nepilngadīgajam.

3. Ja kompetentā iestāde veic piespiedu izraidīšanu, pamatojoties uz atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, kurā ir noteikta vairāk nekā viena atgriešanās valsts, trešās valsts valstspiederīgo pietiekami savlaicīgi pirms piespiedu izraidīšanas informē par atgriešanās valsti, uz kuru viņš tiks izraidīts piespiedu kārtā.

25. pants

Juridiskā palīdzība un pārstāvība

1. Gadījumā, kad notiek pārsūdzība tiesā saskaņā ar 27. pantu, dalībvalstis pēc trešās valsts valstspiederīgā pieprasījuma nodrošina, ka viņam bez maksas tiek sniegta nepieciešamā juridiskā palīdzība un pārstāvība.

2. Kompetentās iestādes nodrošina, ka nepavadīti nepilngadīgie tiek pārstāvēti un saņem palīdzību tādā veidā, lai viņi varētu izmantot savas tiesības un izpildīt savus pienākumus atbilstīgi šai regulai.

3. Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību nodrošina juridiskie konsultanti vai citas pienācīgi kvalificētas personas, kurām saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir atļauts palīdzēt trešās valsts valstspiederīgajam vai viņu pārstāvēt, vai nevalstiskas organizācijas, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir akreditētas juridisko pakalpojumu vai pārstāvības nodrošināšanai trešo valstu valstspiederīgajiem.

4. Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pārsūdzības procedūrā dalībvalstis var nenodrošināt, ja:

a) tiek uzskatīts, ka trešās valsts valstspiederīgajam ir pietiekami līdzekļi, lai atļautos juridiskās palīdzības un pārstāvības izmaksas;

b) tiek uzskatīts, ka pārsūdzībai nav reālu izredžu būt sekmīgai vai ka tā tiek īstenota ļaunprātīgā nolūkā;

c) pārsūdzība vai pārskatīšana notiek otrajā vai augstākā instancē, kā paredzēts valsts tiesību aktos, tostarp atkārtotas uzklausīšanas vai pārsūdzības pārskatīšanas gadījumā;

d) trešās valsts valstspiederīgajam jau palīdz vai viņu pārstāv juriskonsults.

5. Trešās valsts valstspiederīgais, kas pieprasa bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību, dara zināmu savu finansiālo stāvokli un nekavējoties informē kompetentās iestādes par jebkādām būtiskām izmaiņām tajā, ja vien valsts tiesību aktos nav paredzēta bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība neatkarīgi no personas finansiālā stāvokļa.

6. Izņemot palīdzību, ko sniedz nepavadītiem nepilngadīgajiem, dalībvalstis var:

a) noteikt izmaksu vai laika ierobežojumus bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības sniegšanai, ar noteikumu, ka šādi ierobežojumi nav patvaļīgi un nepamatoti neierobežo piekļuvi bezmaksas juridiskajai palīdzībai un pārstāvībai;

b) pieprasīt pilnībā vai daļēji atlīdzināt visas radušās izmaksas, ja trešās valsts valstspiederīgā finansiālais stāvoklis atgriešanas procedūras laikā ir uzlabojies vai ja lēmums sniegt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību ir pieņemts, pamatojoties uz trešās valsts valstspiederīgā sniegtu nepatiesu informāciju;

c) paredzēt, ka pret trešās valsts valstspiederīgajiem attiecībā uz maksām, citām izmaksām un atlīdzinājumiem tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme, taču ne labvēlīgāka kā attieksme pret saviem valstspiederīgajiem juridiskās palīdzības un pārstāvības jautājumos.

7. Dalībvalstis paredz īpašus procesuālos noteikumus, kas reglamentē kārtību, kādā tiek iesniegti un izskatīti bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības pieprasījumi saistībā ar pārsūdzību tiesā saskaņā ar 27. pantu, vai arī piemēro spēkā esošos noteikumus par līdzīgiem iekšzemes prasījumiem, ar noteikumu, ka minētie noteikumi nepadara piekļuvi bezmaksas juridiskajai palīdzībai un pārstāvībai pārmērīgi sarežģītu vai neiespējamu.

8. Ja lēmumu nepiešķirt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pieņem iestāde, kas nav tiesa, pamatojoties uz to, ka pārsūdzībai nav reālu izredžu uz panākumiem vai ka tā tiek īstenota ļaunprātīgā nolūkā, trešās valsts valstspiederīgajam ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā pret minēto lēmumu.

9. Dalībvalstis var nodrošināt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību administratīvajā procedūrā saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

2. IEDAĻA

TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

26. pants

Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību

1. Attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nodrošina efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, lai apstrīdētu 5. panta 1. punktā, 8. pantā un 10. panta 3. punktā minētos lēmumus tiesā, kas ir valsts tiesību aktos noteiktā kompetentā tiesa.

2. Efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis nodrošina gan faktisko, gan juridisko apstākļu pilnīgu pārbaudi.

3. Ja lietas materiāli, kas darīti zināmi tiesai, kura ir kompetentā tiesa attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekli pret atgriešanas lēmumu vai piespiedu izraidīšanas lēmumu, un kas papildināti vai precizēti pēc sacīkstes principā balstītas tiesvedības, liecina, ka attiecībā pret trešās valsts valstspiederīgo pastāv izraidīšana risks, pārbauda atbilstību prasībām, kas izriet no neizraidīšanas principa.

4. Atgriešanas lēmumā iekļauta nebūtiska elementa anulēšana vai atcelšana nenozīmē attiecīgā lēmuma pārējās daļas anulēšanu vai atcelšanu.

27. pants

Pārsūdzība kompetentajā tiesā

1. Šīs regulas piemērošanas nolūkā dalībvalstis valsts tiesību aktos nosaka termiņu pārsūdzības iesniegšanai par 5. panta 1. punktā, 8. pantā un 10. panta 3. punktā minētajiem lēmumiem pirmās instances tiesā, kurš nepārsniedz 14 dienas.

Atkāpjoties no pirmās daļas, dalībvalstis, kuras līdz 2026. gada 16. oktobrim savos tiesību aktos paredz pārsūdzības iesniegšanas termiņus, kas ir 30 dienas vai ilgāki, var savos tiesību aktos saglabāt vai noteikt pārsūdzības iesniegšanas termiņu, kas nepārsniedz 30 dienas.

2. Šā panta 1. punktā minētos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad trešās valsts valstspiederīgajam saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir paziņoti vai ir uzskatāmi par paziņotiem jebkuri no 5. panta 1. punktā, 8. pantā un 10. panta 3. punktā minētajiem lēmumiem.

3. Ja atgriešanas lēmums ir balstīts uz to pašu aktu vai iekļauts tajā pašā aktā, kurš satur lēmumu, kas atsaka vai izbeidz likumīgu uzturēšanos, atgriešanas lēmuma pārsūdzības termiņi var būt tie, kas noteikti valsts tiesību aktos tāda lēmuma pārsūdzībai, kas izbeidz vai atsaka likumīgu uzturēšanos.

4. Ja ieceļošanas aizliegums vai piespiedu izraidīšanas lēmums ir izdots kopā ar atgriešanas lēmumu, ievērojot 5. panta 12. punktu, tos pārsūdz kopā ar minēto atgriešanas lēmumu tajā pašā tiesā, tajā pašā tiesvedībā un tādos pašos termiņos. Ja ieceļošanas aizliegums vai piespiedu izraidīšanas lēmums ir izdots atsevišķi no atgriešanas lēmuma vai ir vienīgais lēmums, kas tiek pārsūdzēts, to var pārsūdzēt atsevišķi.

28. pants

Apturošs spēks

1. Lai gan šajā regulā pārsūdzības gadījumā nav paredzēta automātiska apturēšana, dalībvalstis, pilnībā ievērojot Hartas 47. pantu, nodrošina, ka kompetentā pirmās instances tiesa var apturēt piespiedu izraidīšanu pirms to lēmumu izpildes, kas pieņemti, ievērojot 5. pantu un 10. panta 3. punktu. Piespiedu izraidīšanu var apturēt pēc attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā pieprasījuma uz pārsūdzības iesniegšanas laiku, ievērojot 27. pantu, vai, ja ir iesniegta pārsūdzība, uz laiku līdz šādas pārsūdzības iznākumam, ja vien valsts tiesību aktos nav arī paredzēts, ka šāda lēmuma izpildi var apturēt *ex officio*. Šis punkts neskar valsts tiesību aktu noteikumus, kas paredz, ka tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pirmās instances tiesā automātiski ir apturoša iedarbība.

2. Novērtējot pieprasījumu, ievērojot 1. punktu, tiesa var paļauties uz lietas materiāliem, kas darīti tai zināmi, tostarp visu attiecīgo apstākļu novērtējumu, kas veikts atgriešanas procedūras un attiecīgā gadījumā patvēruma procedūras iepriekšējos posmos.

3. Ja ir iesniegta turpmāka pārsūdzība par pirmo vai tam sekojošu pārsūdzības lēmumu, piespiedu izraidīšanu neaptur, izņemot, ja valsts tiesību aktos ir paredzēta šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu apturoša iedarbība vai ja trešās valsts valstspiederīgais pieprasa apturēšanu un kompetentā tiesa nolemj to piešķirt, pienācīgi ņemot vērā konkrētā gadījuma specifiskos apstākļus.

VI NODAĻA

AIZTURĒŠANA

29. pants

Aizturēšanas iemesli

1. Dalībvalstis var aizturēt trešās valsts valstspiederīgo, ievērojot šo regulu, pamatojoties uz katra gadījuma individuālu novērtējumu, un tikai tiktāl, ciktāl aizturēšana ir samērīga.

2. Dalībvalstis var paturēt trešās valsts valstspiederīgo aizturētu tikai atgriešanas, tostarp atgriešanas sagatavošanas, atpakaļuzņemšanas vai piespiedu izraidīšanas veikšanas nolūkā.

3. Trešās valsts valstspiederīgo var aizturēt tikai viena vai vairāku šādu iemeslu dēļ:

a) pastāv bēgšanas iespējamība, kas noteikta saskaņā ar 19. pantu;

b) trešās valsts valstspiederīgais izvairās no atpakaļuzņemšanas, atgriešanas sagatavošanas vai piespiedu izraidīšanas vai to traucē;

c) trešās valsts valstspiederīgais rada drošības risku 13. panta nozīmē;

d) ir jānosaka vai jāpārbauda viņa identitāte vai valstspiederība;

e) nav izpildīti 18. panta 3. punkta a) līdz d), f, h), k), l) un m) apakšpunktā noteiktie pienākumi, tostarp persona nesadarbojas ceļošanas dokumentu iegūšanā;

f) citi nepieciešami un samērīgi attiecīgi iemesli, kas saistīti ar atgriešanu un kas paredzēti valsts tiesību aktos, lai nodrošinātu efektīvas atgriešanas procedūras.

4. Rīkojumu par aizturēšanu izdod administratīvās vai tiesu iestādes. Rīkojumu par aizturēšanu izdod ar rakstisku lēmumu, norādot faktiskos un juridiskos iemeslus, uz kuriem tas pamatots, kā arī informāciju par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Lēmumu trešās valsts valstspiederīgajam paziņo mutiski vai rakstiski viņam saprotamā valodā vai valodā, kuru ir pamatoti uzskatīt par viņam saprotamu, tostarp, izmantojot mutiskās un rakstiskās tulkošanas pakalpojumus.

5. Kad dalībvalstis aiztur trešās valsts valstspiederīgo, ievērojot 2. punktu, tās ņem vērā to, vai trešās valsts valstspiederīgais ir neaizsargāta persona.

30. pants

Aizturēšanas laikposms

1. Aizturēšanas laikposms ir iespējami īss un tik ilgs, kamēr pastāv 29. pantā noteiktie iemesli un kamēr aizturēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu trešās valsts valstspiederīgā efektīvu un sekmīgu atgriešanu.

2. Ja tiek konstatēts, ka 29. pantā noteiktie iemesli vairs nepastāv, trešās valsts valstspiederīgo atbrīvo no aizturēšanas, ievērojot šo regulu. Šāda atbrīvošana neliedz piemērot pasākumus saskaņā ar 20. un 23. pantu.

3. Aizturēšanas laikposms dalībvalstī nepārsniedz 12 mēnešus. Ja paredzams, ka atgriešanas procedūra būs ilgāka tāpēc, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais nesadarbojas vai kavējas vajadzīgo dokumentu iegūšana no trešām valstīm, vai citos ārkārtas apstākļos, kas noteikti valsts tiesību aktos, aizturēšanu var piemērot uz ilgāku laikposmu, bet tas dalībvalstī nepārsniedz 24 mēnešus.

Ja trešās valsts valstspiederīgais ir pārvietojies uz citu dalībvalsti un viņa rīcība ir iemesls aizturēšanai, kā minēts 29. panta 3. punktā, piemēro jaunu aizturēšanas laikposmu.

4. Aizturēšanu pēc 3. punktā paredzētā maksimālā 24 mēnešu aizturēšanas laikposma beigām var piemērot uz papildu laikposmiem, kas kopumā nepārsniedz 6 mēnešus, ja pastāv bēgšanas iespējamība un ja šāda viena vai vairākas izmaiņas apstākļos norāda uz pamatotu piespiedu izraidīšanas iespējamību:

a) ir saņemta jauna nozīmīga informācija par trešās valsts valstspiederīgā identitāti;

b) ir iegūts ceļošanas dokuments vai var pamatoti uzskatīt, ka apstākļu izmaiņu dēļ tas tiks iegūts;

c) ir uzlabojusies sadarbība ar attiecīgo trešo valsti.

Aizturot trešās valsts valstspiederīgo saskaņā ar šo punktu, kompetentās iestādes šādam gadījumam piešķir prioritāti, lai nodrošinātu, ka aizturēšana notiek pēc iespējas īsāku laikposmu.

5. Maksimālo aizturēšanas laikposmu, kas noteikti saskaņā ar 3. un 4. punktu, beigas neliedz piemērot pasākumus saskaņā ar 20. un 23. pantu.

6. Ja trešās valsts valstspiederīgais aizturēšanas laikā sadarbojas saistībā ar viņa atgriešanu, attiecīgā gadījumā bez nepamatotas kavēšanās organizē attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā brīvprātīgu atgriešanos. Aizturēšanu attiecīgā gadījumā var turpināt līdz izceļošanai, lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu saskaņā ar 3. un 4. punktu.

31. pants

Aizturēšanas rīkojumu pārskatīšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka aizturēšanu pārskata vismaz reizi sešos mēnešos vai nu pēc attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā pieteikuma, vai *ex officio*.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka nepavadītu nepilngadīgo aizturēšana *ex officio* tiek pārskatīta vismaz reizi trijos mēnešos vai pēc attiecīgā nepavadītā nepilngadīgā vai pārstāvja, vai personas, kas iecelta saskaņā ar 17. panta 2. punktu, pieprasījuma.

3. Ja aizturēšanas rīkojumu ir izdevušas vai aizturēšanas laikposmu ir pagarinājušas administratīvās iestādes, dalībvalstis:

a) paredz aizturēšanas likumīguma pārskatīšanu tiesā, par ko jālemj pēc iespējas ātrāk valsts tiesību aktos noteiktā laikposmā pēc aizturēšanas sākuma; vai

b) piešķir attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam tiesības uzsākt procedūru, kas nodrošina to, ka aizturēšanas likumīgumu pārskata tiesā, par ko jālemj iespējami drīz valsts tiesību aktos noteiktā laikposmā pēc attiecīgās procedūras sākuma. Šādos gadījumos dalībvalstis aizturēšanas brīdī nekavējoties informē attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo par iespēju uzsākt šādu procedūru.

Ja trešās valsts valstspiederīgais ir aizturēts uz laikposmu, kas pārsniedz maksimālo 24 mēnešu aizturēšanas laikposmu, ievērojot 30. panta 4. punktu, un minētais pagarinājums pārsniedz trīs mēnešus, tiesa pārskata aizturēšanu vismaz reizi trijos mēnešos.

32. pants

Aizturēšanas apstākļi

1. Aizturētās personas parasti ievieto īpašās aizturēšanas telpās, tostarp citu iestāžu īpaši šim nolūkam paredzētās daļās. Ja dalībvalsts nespēj nodrošināt aizturēšanu šādās telpās un ir spiesta izmantot ieslodzījuma vietu telpas, trešo valstu valstspiederīgos, cik vien iespējams, nošķir no parastajiem ieslodzītajiem.

2. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem ir piekļuve āra pastaigu laukumam. Ja tas ir nepieciešams un samērīgi, lai nodrošinātu aizturēšanas centra sekmīgu darbību, piekļuvi āra pastaigu laukumam uz noteiktu laiku var ierobežot.

3. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem pēc viņu pieprasījuma ļauj savlaicīgi sazināties ar juridiskajiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem un kompetentajām konsulārajām iestādēm.

4. Īpašu uzmanību pievērš aizturēto neaizsargāto personu īpašajām vajadzībām. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem nodrošina neatliekamo veselības aprūpi un slimību primāro ārstēšanu.

5. Juridiskajiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem, kompetentajām konsulārajām iestādēm un attiecīgajām un kompetentajām valsts, starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām un struktūrām sniedz iespēju apmeklēt jebkuru aizturēšanas centru un sazināties ar trešo valstu valstspiederīgajiem un tikties ar viņiem apstākļos, kuros tiek ievērots privātums. Var noteikt, ka šādiem apmeklējumiem nepieciešama atļauja un jāatbilst citiem attiecīgiem nosacījumiem, tostarp jābūt kompetentās iestādes iepriekš izsniegtai pienācīgai drošības pielaidei saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Dalībvalstis saskaņā ar valsts tiesību aktiem var noteikt šādas piekļuves ierobežojumus, ja šādi ierobežojumi ir objektīvi nepieciešami telpu drošībai, sabiedriskajai kārtībai vai administratīvajai pārvaldībai.

6. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem nodrošina informāciju, kas paskaidro aizturēšanas telpu noteikumus un viņu tiesības un pienākumus viņiem saprotamā valodā vai valodā, kuru pamatoti var uzskatīt par viņiem saprotamu. Šādā informācijā iekļauj arī informāciju par viņu tiesībām atbilstīgi valsts tiesību aktiem sazināties ar 3. un 5. punktā minētajām organizācijām vai struktūrām.

7. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kas saskaņā ar 13. pantu identificēti kā tādi, kas rada drošības riskus, aizturēšanas centros var piemērot pastiprinātus drošības pasākumus, tostarp stingrāku nošķiršanas kārtību vai pastiprinātu uzraudzību, uz laikposmu, kas ir stingri nepieciešams, lai pārvaldītu risku un atvieglotu viņu atgriešanu.

33. pants

Nepavadītu nepilngadīgo un ģimeņu ar nepilngadīgajiem aizturēšanas apstākļi

1. Nepavadītu nepilngadīgo un ģimeņu ar nepilngadīgajiem aizturēšana ir tikai galējs līdzeklis, un šādas personas aiztur uz visīsāko attiecīgo laikposmu un ņemot vērā bērna labākās intereses.

2. Nepavadītiem nepilngadīgajiem un ģimenēm ar nepilngadīgajiem aizturēšanas laikposmā nodrošina uzturēšanos atsevišķās telpās, garantējot pietiekamu privātumu. Darbiniekiem jābūt pienācīgi apmācītiem un telpām pielāgotām, lai ņemtu vērā nepilngadīgo vajadzības un viņu vecumu un dzimumu.

3. Aizturētajiem nepilngadīgajiem ir iespēja iesaistīties brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs, tostarp rotaļāties un iesaistīties atpūtas aktivitātēs atbilstoši viņu vecumam, un piekļuve izglītībai vai izglītojošām aktivitātēm tādā formā, kas ir vispiemērotākā viņu aizturēšanas ilgumam.

VII NODAĻA

ATPAKAĻUZŅEMŠANA

34. pants

Atpakaļuzņemšana

1. Attiecīgā gadījumā pēc atgriešanas lēmuma izdošanas kompetentās iestādes – atbilstošos gadījumos ar *Frontex* atbalstu – sāk atpakaļuzņemšanu, tostarp attiecīgā gadījumā saistībā ar trešās valsts valstspiederīgā valstspiederības apstiprināšanu, ceļošanas dokumenta izsniegšanu trešās valsts valstspiederīgajam un atgriešanas operācijas organizēšanu.

Attiecīgā gadījumā izmanto Eiropas ceļošanas dokumentu personu atgriešanai saskaņā ar piemērojamo atpakaļuzņemšanas instrumentu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1953 ([34]).

2. Atpakaļuzņemšanu trešās valstīs atbalsta īpaši Savienības atgriešanas sadarbības koordinatori, kurus finansē Savienība. Šādi sadarbības koordinatori ir daļa no Savienības delegāciju struktūras un cieši koordinē savu darbu ar Komisiju attiecīgo Savienības politikas prioritāšu īstenošanā.

35. pants

Ārējā dimensija un sadarbība ar trešām valstīm

Savienība un dalībvalstis nodrošina, ka atgriešanas politikas ārējā dimensija ir neatņemama visaptverošās pieejas migrācijas pārvaldībai sastāvdaļa.

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1953 (2016. gada 26. oktobris) par Eiropas ceļošanas dokumentu izveidi tādu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi, un ar ko atceļ Padomes 1994. gada 30. novembra ieteikumu (OV L 311, 17.11.2016., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

Ja tiek konstatēts, ka trešā valsts nesadarbojas, vai ja viena vai vairākas dalībvalstis saskaras ar grūtībām sadarbībā ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā, Savienība un dalībvalstis nolūkā atbalstīt paredzamas un efektīvas atgriešanas procedūras ar trešām valstīm un nodrošināt efektīvu un ilgstošu sadarbību atpakaļuzņemšanas jomā veic atbilstīgus pasākumus, tostarp piemēro nosacījumus saistībā ar visām attiecīgajām politikas jomām un instrumentiem, piemēram, vīzu politiku, kā arī tirdzniecību un attīstību, kā paredzēts minētās jomas reglamentējošajos Savienības tiesību aktos un attiecībā uz dalībvalstīm, kurām minētie akti ir saistoši.

VIII NODAĻA

PERSONAS DATU KOPĪGOŠANA UN NOSŪTĪŠANA

36. pants

Informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm

1. Lai īstenotu šo regulu, dalībvalstis izmanto visus piemērotos sadarbības un informācijas apmaiņas līdzekļus.

2. Informācijas apmaiņu veic pēc dalībvalsts pieprasījuma, un tā var notikt tikai starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm.

3. Dalībvalstis pēc pieprasījuma cita citai paziņo pieejamo informāciju par trešās valsts valstspiederīgo, uz kuru attiecas šīs regulas darbības joma, lai veiktu atgriešanas procedūru un sniegtu atgriešanās un reintegrācijas palīdzību.

4. Ja ar šā panta 3. punktā minēto informāciju var apmainīties, izmantojot ES informācijas sistēmas, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/818 ([35]) 4. panta 15. punktā, vai kā ar papildinformāciju saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860, šādas informācijas apmaiņu parasti veic, izmantojot tikai minētos līdzekļus.

5. Informācijas pieprasījumā iekļauj tā pamatojumu.

6. Informācija, kas minēta 3. punktā, var ietvert jo īpaši:

a) informāciju, kas vajadzīga, lai noteiktu trešās valsts valstspiederīgā identitāti un attiecīgā gadījumā viņa ģimenes locekļu un radinieku identitāti un citas ģimenes saites;

b) informāciju, kas saistīta ar biometriskajiem datiem, kuri iegūti no trešās valsts valstspiederīgā saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1358;

c) informāciju par trešās valsts valstspiederīgā valstspiederību un ceļošanas dokumentiem;

d) informāciju par trešās valsts valstspiederīgā dzīvesvietām, pārvietošanās maršrutiem, valodu prasmēm un kontaktinformāciju, piemēram, elektroniskā pasta adreses un tālruņa numurus;

e) informāciju par uzturēšanās statusu vai atļaujām, kas dod tiesības uzturēties, tostarp par uzturēšanās dokumentiem vai vīzām, kā arī pieteikumiem vai to pagarinājumiem, ko izdevusi kāda dalībvalsts vai trešā valsts;

([35]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/818 (2019. gada 20. maijs), ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas jomā un groza Regulas (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 un (ES) 2019/816 (OV L 135, 22.5.2019., 85. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

f) informāciju, kas saistīta ar trešās valsts valstspiederīgā atgriešanas operāciju;

g) attiecīgā gadījumā informāciju, kas saistīta ar trešās valsts valstspiederīgā reintegrāciju, tostarp informāciju par neaizsargātību;

h) visu to atgriešanas lēmumu pamatojumu, kuri pieņemti attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo;

i) informāciju par to, kā trešās valsts valstspiederīgais pilda pienākumus atbilstīgi 18. pantam vai pasākumus, ievērojot 20. pantu;

j) informāciju par to, vai trešās valsts valstspiederīgais tika aizturēts, vai arī tika piemērotas aizturēšanas alternatīvas;

k) informāciju, kas saistīta ar sodāmības reģistru vai trešās valsts valstspiederīgā radīto apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai;

l) informāciju par trešās valsts valstspiederīgā neaizsargātību, veselību un medicīniskajām vajadzībām.

7. Pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir pienākums sniegt atbildi iespējami drīz un ne vēlāk kā divu nedēļu laikā.

8. Tas, ka dalībvalsts uz pieprasījumu, kas iesniegts, ievērojot šo pantu, nesniedz atbildi, sniedz nepilnīgu atbildi vai novēlotu atbildi, neliedz vai neaizkavē citas dalībvalsts iniciēta atgriešanas lēmuma vai piespiedu izraidīšanas lēmuma izpildi. Pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts var rīkoties, pamatojoties uz informāciju, kas jau ir tās kompetento iestāžu rīcībā, saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.

9. Informāciju, ar kuru veikta apmaiņa, var izmantot vienīgi 3. punktā noteiktajiem mērķiem. Katrā dalībvalstī šādu informāciju atkarībā no tās veida un saņēmējas iestādes pilnvarām var paziņot tikai tām iestādēm vai tiesu iestādēm, kurām uzticēta atgriešanas procedūra, atpakaļuzņemšana vai reintegrācijas palīdzības sniegšana.

10. Dalībvalstis pēc pieprasījuma cita citai nosūta trešās valsts valstspiederīgā ceļošanas dokumentu oriģinālus, ja minētie ceļošanas dokumenti ir nepieciešami atgriešanas nodrošināšanai.

37. pants

Ar trešo valstu valstspiederīgajiem saistītu datu nosūtīšana trešām valstīm atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos

1. Neskarot 38. un 39. pantu, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* 36. panta 6. punkta a) līdz h) apakšpunktā minētos datus var apstrādāt un nosūtīt trešās valsts kompetentajai iestādei vai trešām personām, kuru kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana vai citi ar atgriešanas īstenošanu saistīti uzdevumi, piemēram, aviosabiedrībām vai medicīnas pakalpojumu sniedzējiem, ja tas ir nepieciešams atgriešanas, atpakaļuzņemšanas vai reintegrācijas nolūkos.

2. Dalībvalstis un *Frontex*, nosūtot personas datus, ievērojot šā panta 1. punktu, nodrošina, ka šāda nosūtīšana atbilst attiecīgi Regulas (ES) 2016/679 V nodaļai un Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļai.

3. Ja tiek veikta nosūtīšana, ievērojot šā panta 1. punktu, šādu nosūtīšanu dokumentē un dokumentāciju pēc pieprasījuma dara pieejamu kompetentajai uzraudzības iestādei, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 51. panta 1. punktu un Regulas (ES) 2018/1725 52. panta 1. punktu, norādot nosūtīšanas datumu un laiku un informāciju par saņēmējas trešās valsts kompetento iestādi. Minētajā dokumentācijā iekļauj tikai to informāciju, kas ir strikti nepieciešama, lai pierādītu atbilstību nosūtīšanas juridiskajam pamatam, un tā nerada dalībvalstīm nekādus papildu ziņošanas pienākumus.

38. pants

Ar trešo valstu valstspiederīgo notiesājošiem spriedumiem krimināllietās saistītu datu nosūtīšana trešām valstīm atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos

1. Datus, kas attiecas uz vienu vai vairākiem notiesājošiem spriedumiem krimināllietās attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* konkrētos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešās valsts kompetentajai iestādei vai trešām personām, kuru kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana vai citi ar atgriešanas īstenošanu saistīti uzdevumi, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, iepriekšējo 25 gadu laikā ir notiesāts par teroristisku nodarījumu vai iepriekšējo 15 gadu laikā par citu noziedzīgu nodarījumu, kas uzskaitīts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1240 ([36]) pielikumā, vai ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, par kuru saskaņā ar valsts tiesību aktiem paredzēts brīvības atņemšanas sods vismaz uz diviem gadiem, vai ir izdarījis vairākus noziedzīgus nodarījumus, par kuriem notiesāšanas dalībvalsts tiesību aktos paredzēts brīvības atņemšanas sods vismaz uz vienu gadu;

b) datu nosūtīšana ir vajadzīga atgriešanas, atpakaļuzņemšanas vai pielāgotas nefinansiālas reintegrācijas palīdzības sniegšanas nolūkos;

c) kompetentā iestāde ir pārbaudījusi un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājusies, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt neizraidīšanas principu;

d) kompetentā iestāde ir pārbaudījusi un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājusies, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt Hartas 50. pantu.

2. Ja dalībvalstis un *Frontex* nosūta personas datus, ievērojot šā panta 1. punktu, tās nodrošina, ka šāda nosūtīšana atbilst attiecīgi Regulas (ES) 2016/679 V nodaļai un Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļai.

3. Ja tiek veikta nosūtīšana, ievērojot šā panta 1. punktu, šādu nosūtīšanu dokumentē un dokumentāciju pēc pieprasījuma dara pieejamu kompetentajai uzraudzības iestādei, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 51. panta 1. punktu un Regulas (ES) 2018/1725 52. panta 1. punktu, norādot nosūtīšanas datumu un laiku, informāciju par saņēmējas trešās valsts kompetento iestādi, pamatojumu, ka nosūtīšana atbilst šā panta 1. punktā noteiktajiem nosacījumiem, un to, kādi personas dati tika nosūtīti. Minētajā dokumentācijā iekļauj tikai to informāciju, kas ir strikti nepieciešama, lai pierādītu atbilstību nosūtīšanas juridiskajam pamatam, un tā nerada dalībvalstīm nekādus papildu ziņošanas pienākumus.

([36]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240 (2018. gada 12. septembris), ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*ETIAS*) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

39. pants

Datu par trešo valstu valstspiederīgo veselības stāvokli nosūtīšana uz trešām valstīm atgriešanas operācijas veikšanas un reintegrācijas nolūkā

1. Datus, kas attiecas uz medicīnisko palīdzību, kura sniedzama trešo valstu valstspiederīgajiem atgriešanas operācijas laikā, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* konkrētos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešās valsts kompetentajai iestādei vai trešām personām, kuru kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana vai citi ar atgriešanas īstenošanu saistīti uzdevumi, piemēram, medicīnas pakalpojumu sniedzējiem, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) datu nosūtīšana ir vajadzīga, lai veiktu atgriešanas operāciju;

b) kompetentā iestāde ir pārbaudījusi un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājusies, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt neizraidīšanas principu.

2. Datus, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo veselības stāvokli un medicīniskajām vajadzībām, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* konkrētos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešai personai, kuras kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana vai citi ar atgriešanas īstenošanu saistīti uzdevumi, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) datu nosūtīšana ir nepieciešama, lai sniegtu 44. pantā minēto reintegrācijas palīdzību, kas ir pielāgota trešās valsts valstspiederīgā medicīniskajām vajadzībām;

b) trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, šādai nosūtīšanai ir piekritis.

3. Dalībvalstis un *Frontex*, nosūtot personas datus, ievērojot šā panta 1. vai 2. punktu, nodrošina, ka šāda nosūtīšana atbilst attiecīgi Regulas (ES) 2016/679 V nodaļai un Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļai.

4. Ja tiek veikta nosūtīšana, ievērojot šā panta 1. vai 2. punktu, šādu nosūtīšanu dokumentē un dokumentāciju pēc pieprasījuma dara pieejamu kompetentajai uzraudzības iestādei, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 51. panta 1. punktu un Regulas (ES) 2018/1725 52. panta 1. punktu, norādot nosūtīšanas datumu un laiku, informāciju par saņēmējas trešās valsts kompetento iestādi, pamatojumu, ka nosūtīšana atbilst šā panta 1. vai 2. punktā noteiktajiem nosacījumiem, un to, kādi personas dati tika nosūtīti. Minētajā dokumentācijā iekļauj tikai to informāciju, kas ir strikti nepieciešama, lai pierādītu atbilstību nosūtīšanas juridiskajam pamatam, un tā nerada dalībvalstīm nekādus papildu ziņošanas pienākumus.

IX NODAĻA

KOPĪGA ATGRIEŠANAS SISTĒMA

40. pants

Kopīgas atgriešanas sistēmas sastāvdaļas

1. Kopīgā atgriešanas sistēma, ievērojot šo regulu, sastāv no:

a) kopīgas procedūras tādu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuriem nav tiesību uzturēties dalībvalstu teritorijā;

b) dalībvalstu atgriešanas lēmumu un piespiedu izraidīšanas lēmumu atzīšanas un izpildes sistēmas;

c) digitālām sistēmām trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldībai;

d) dalībvalstu savstarpējās sadarbības;

e) pietiekama aizturēšanas kapacitātes līmeņa, kā noteikušas dalībvalstis, ņemot vērā faktiskās vajadzības;

f) finansiāla atbalsta, ko sniedz Savienība, un operatīvā atbalsta, ko sniedz Savienības struktūras, biroji un aģentūras saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām.

2. Digitālo sistēmu izstrāde, cik vien iespējams, balstās uz esošajām valstu infrastruktūrām un sadarbspējīgām Savienības sistēmām un nerada dalībvalstīm papildu ziņošanas vai procesuālo slogu.

3. Savienība un dalībvalstis nosaka kopīgās prioritātes atgriešanas un reintegrācijas jomā un nodrošina nepieciešamos turpmākos pasākumus, ņemot vērā Eiropas patvēruma un migrācijas pārvaldības stratēģiju, kas pieņemta, ievērojot Regulas (ES) 2024/1351 8. pantu, atgriešanas robežprocedūras īstenošanu, ievērojot Regulu (ES) 2024/1349, novērtējumu par trešo valstu sadarbības līmeni ar dalībvalstīm atpakaļuzņemšanas jomā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a pantu un Savienības atpakaļuzņemšanas instrumentus un visus citus Savienības instrumentus, kuri attiecas uz sadarbību atpakaļuzņemšanas jomā.

4. Savienība un dalībvalstis nodrošina lojālu sadarbību un ciešu koordināciju starp kompetentajām iestādēm un starp Savienību un dalībvalstīm, kā arī sinerģiju starp iekšējiem un ārējiem komponentiem .

41. pants

Kompetentās iestādes

Katra dalībvalsts saskaņā ar valsts tiesību aktiem izraugās kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par to pienākumu izpildi, kuri izriet no šīs regulas.

42. pants

Dalībvalstu savstarpējā sadarbība

1. Kompetentās iestādes, kuras izraudzītas saskaņā ar 41. pantu, parasti sadarbojas un palīdz cita citai šādos nolūkos:

a) atļaut tranzītu caur attiecīgo dalībvalstu teritoriju, lai palīdzētu izpildīt citas dalībvalsts atgriešanas lēmumu vai iegūt ceļošanas dokumentus;

b) sniegt loģistikas vai citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā saistībā ar tranzītu, ko, ievērojot a) apakšpunktu, veic caur to teritoriju;

c) sekmēt 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto pārsūtīšanu;

d) atbalstīt trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu uz dalībvalsti, kurā viņam ir tiesības uzturēties, saskaņā ar 6. panta 3. punktu.

2. Kompetentās iestādes, kuras izraudzītas saskaņā ar 41. pantu, var sadarboties un palīdzēt cita citai, tostarp šādos nolūkos:

a) vadīt vai atbalstīt politisko dialogu un sakarus ar trešo valstu iestādēm ar nolūku atvieglot atpakaļuzņemšanu;

b) sazināties ar trešo valstu kompetentajām iestādēm ar nolūku pārbaudīt trešo valstu valstspiederīgo identitāti un iegūt derīgu ceļošanas dokumentu;

c) pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts vārdā organizēt praktiskus pasākumus atgriešanas izpildei;

d) sniegt loģistikas vai citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā.

43. pants

***Frontex* atbalsts**

1. Dalībvalstis var pieprasīt savām kompetentajām iestādēm *Frontex* izvietoto vai atbalstīto ekspertu, tostarp atgriešanas sadarbības koordinatoru un citus sadarbības koordinatoru, palīdzību saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1896.

2. Dalībvalstis sniedz *Frontex* attiecīgu informāciju par plānotajām *Frontex* atbalsta vajadzībām, lai veiktu nepieciešamo minētā atbalsta plānošanu saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1896.

44. pants

Atgriešanās un reintegrācijas atbalsts

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ir pieejamas atgriešanās un reintegrācijas konsultācijas, lai attiecīgā gadījumā trešo valstu valstspiederīgajiem pēc iespējas agrīnā atgriešanas procesa posmā sniegtu informāciju un norādījumus par atgriešanās un reintegrācijas iespējām, tostarp par 3. punktā minētajām programmām. Atgriešanās un reintegrācijas konsultācijas var apvienot ar citām konsultācijām saistībā ar citām migrācijas procedūrām dalībvalstī.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka informācija par atgriešanos un reintegrāciju tiek sniegta vēlākais tad, kad tiek izdots atgriešanas lēmums.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka ir pieejamas atgriešanās un reintegrācijas programmas, kuras atbalsta vai finansē Savienības vai valsts līmenī. Šādas programmas ietver loģistikas, finansiālu vai citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā, vai stimulus, tostarp reintegrācijas palīdzību atgriešanās valstī, ko sniedz trešās valsts valstspiederīgajam.

4. Atgriešanas un reintegrācijas palīdzība nav individuālas tiesības un nav atpakaļuzņemšanas procedūras priekšnoteikums.

5. Palīdzība, ko sniedz, izmantojot atgriešanās un reintegrācijas programmas, atspoguļo trešās valsts valstspiederīgā sadarbības un pienākumu izpildes līmeni, un laika gaitā to var samazināt vai atcelt. Nosakot atgriešanās un reintegrācijas palīdzības veidu un apmēru, attiecīgā gadījumā var ņemt vērā šādus kritērijus:

a) attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā sadarbošanos atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūras laikā, kā paredzēts 18. pantā;

b) vai trešās valsts valstspiederīgais atgriežas brīvprātīgi, vai tiek izraidīts piespiedu kārtā;

c) vai trešās valsts valstspiederīgais ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1806 ([37]) II pielikuma sarakstā uzskaitītas trešās valsts valstspiederīgais;

d) vai trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts par noziedzīgu nodarījumu;

e) vai trešās valsts valstspiederīgajam ir īpašas vajadzības tādēļ, ka viņš ir neaizsargāta persona, nepilngadīgais, nepavadīts nepilngadīgais vai ģimenes loceklis;

f) papildu kritērijus, kas noteikti valsts tiesību aktos.

6. Šajā pantā minēto palīdzību nepiešķir trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri jau ir saņēmuši citu vai tādu pašu atbalstu no kādas dalībvalsts vai Savienības. Savienība, dalībvalstis un *Frontex* nodrošina reintegrācijas palīdzības saskaņotību un koordināciju.

X NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

45. pants

Ārkārtas situācijas

1. Gadījumos, kad ārkārtīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo, kuri ir jāatgriež, kādai dalībvalstij rada neparedzēti lielu slogu aizturēšanas centros vai administratīvajam vai tiesu personālam, šāda dalībvalsts var nolemt uz laiku, kamēr turpinās ārkārtas situācija, noteikt garākus termiņus, nekā noteikts 27. panta 1. punktā, 31. panta 3. punktā un 36. panta 7. punktā, un veikt steidzamus pasākumus attiecībā uz aizturēšanas apstākļiem, atkāpjoties no aizturēšanas apstākļiem, kas noteikti 32. panta 1. punktā un 33. panta 2. punktā. Dalībvalstis var uz laiku pielāgot administratīvās procedūras un iekšējās ziņošanas prasības, lai paātrinātu atgriešanas operācijas, ar noteikumu, ka šādi pielāgojumi ir strikti nepieciešami ārkārtas situācijas risināšanai.

2. Ja dalībvalsts nolemj veikt šādus ārkārtas pasākumus, tā nekavējoties informē Komisiju. Tā arī informē Komisiju, tiklīdz iemesli šādu ārkārtas pasākumu piemērošanai vairs nepastāv.

3. Šo pantu netulko tā, ka tas ļautu dalībvalstīm atkāpties no to vispārējā pienākuma veikt visus vispārējos vai īpašos atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi atbilstīgi šai regulai.

46. pants

Statistika

1. Lai uzraudzītu sadarbību ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā, Komisija var pieprasīt, lai katru gadu *Frontex* tiktu paziņoti šādi dati par attiecīgajām trešām valstīm, sniedzot informāciju par katru trešo valsti atsevišķi:

a) valstspiederības apstiprinājuma pieprasījumu skaits un pozitīvo un negatīvo atbilžu skaits, kas saņemtas saistībā ar valstspiederības apstiprinājumu pieprasījumiem;

b) ceļošanas dokumentu izsniegšanas pieprasījumu skaits, no kuriem ceļošanas dokumentu izsniegšanas pieprasījumu skaits gadījumos, kad ir apstiprināta valstspiederība, trešo valstu iestāžu izsniegto ceļošanas dokumentu skaits un negatīvo atbilžu skaits saistībā ar ceļošanas dokumentu izsniegšanas pieprasījumiem.

([37]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas (kodificēta redakcija) (OV L 303, 28.11.2018., 39. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj).

2. *Frontex* piešķir Komisijai piekļuvi 1. punktā minētajiem datiem. Šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētos datus sadalījumā pa dalībvalstīm var paziņot trešām valstīm, lai uzraudzītu atpakaļuzņemšanas pienākumu īstenošanu un ievērošanu, tostarp Savienības atpakaļuzņemšanas instrumentu satvarā.

3. Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma sniedz informāciju, kas nepieciešama 7. panta 9. punktā minētā novērtējuma izpildīšanai, jo īpaši statistiku par to trešo valstu valstspiederīgo skaitu, uz kuriem attiecas citas dalībvalsts izdoti atgriešanas lēmumi, un to trešo valstu valstspiederīgo skaitu, kuri noteiktā laikposmā ir izraidīti piespiedu kārtā vai atgriezti, pamatojoties uz atzītiem atgriešanas lēmumiem un attiecīgā gadījumā citas dalībvalsts izdotiem piespiedu izraidīšanas lēmumiem.

4. Šā panta nolūkiem un, ja iespējams, Komisija izmanto informāciju, kas darīta pieejama saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 862/2007.

5. Ja Komisija iesniedz tiesību akta priekšlikumu saskaņā ar 7. panta 10. punktu, tā vajadzības gadījumā ierosina grozījumus šajā pantā, ņemot vērā attiecīgās likumdošanas norises digitalizācijas jomā.

47. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu. Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem, un piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešo daļu.

48. pants

Ziņošana

1. Līdz 2031. gada 17. oktobrim un turpmāk ik pēc pieciem gadiem Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu dalībvalstīs un vajadzības gadījumā ierosina grozījumus.

2. Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma nosūta pieejamo informāciju, kas vajadzīga, lai sagatavotu tās ziņojumu, ievērojot 1. punktu, ne vēlāk kā deviņus mēnešus pirms minētā termiņa beigām. Komisija, ja iespējams, izmanto informāciju, kas darīta pieejama saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 862/2007.

49. pants

Atcelšana

1. Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī regula ir saistoša, Direktīvu 2008/115/EK, Direktīvu 2001/40/EK un Lēmumu 2004/191/EK atceļ no 2027. gada 17. oktobra.

2. Atsauces uz atceltajām direktīvām un lēmumiem uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu pielikumā.

50. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

1. Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

2. Šīs regulas 1. pantu, 2. panta 1., 2. un 3. punktu, 3. panta 3. punktu, 4. pantu, 5. panta 13. un 15. punktu, 14., 15., 16., 34., 35., 41., 43., 47., 48. un 49. pantu piemēro no 2026. gada 16. oktobra.

3. Pārējos šīs regulas noteikumus piemēro no 2027. gada 17. oktobra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Strasbūrā, 2026. gada 7. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*
R. METSOLA	T. BYRNE

PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2001/40/EK	Lēmums 2004/191/EK	Direktīva 2008/115/EK	Šī regula
		1. pants	1. pants
		2. pants	2. pants
		3. panta 1. punkts	3. panta 1. punkts
		3. panta 2. punkts	3. panta 2. punkts
		3. panta 3. punkts	3. panta 3. un 5. punkts
		3. panta 4. punkts	3. panta 4. punkts
		3. panta 5. punkts	3. panta 7. punkts
		3. panta 6. punkts	3. panta 10. punkts
		3. panta 7. punkts	19. pants
		3. panta 8. punkts	3. panta 8. punkts
		3. panta 9. punkts	—
		4. panta 1. līdz 3. punkts	—
		4. panta 4. punkts	2. panta 7. punkts
		5. pants	4. pants un 15. pants
		6. panta 1. punkts	5. panta 1., 9. un 10. punkts
		6. panta 2. punkts	6. panta 2. un 3. punkts
		6. panta 3. punkts	6. panta 1. punkta b) apakšpunkts
		6. panta 4. punkts	—
		6. panta 5. punkts	—
		6. panta 6. punkts	5. panta 12. punkts
		7. panta 1. punkts	5. panta 2. un 3. punkts
		7. panta 2. punkts	5. panta 4. punkts
		7. panta 3. punkts	20. un 23. pants
		7. panta 4. punkts	5. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 5. panta 5. punkts
		8. panta 1. līdz 5. punkts	10. pants
		8. panta 6. punkts	12. pants

Direktīva 2001/40/EK	Lēmums 2004/191/EK	Direktīva 2008/115/EK	Šī regula
		9. pants	11. panta 1. līdz 5. punkts un 7. punkts
		10. pants	17. pants
		11. pants	8. un 9. pants
		12. pants	5. panta 7., 8. un 11. punkts un 8. panta 3. punkts
		13. panta 1. un 2. punkts	26. pants, 27. pants un 28. pants
		13. panta 3. un 4. punkts	25. pants
		14. panta 1. punkts	11. panta 6. punkts
		14. panta 2. punkts	11. panta 4. punkts
		15. panta 1. punkts	29. panta 1., 2. un 3. punkta a) un b) apakšpunkts
		15. panta 2. punkts	29. panta 4. punkts, 30. panta 2. punkts un 31. panta 3. punkts
		15. panta 3. punkts	31. panta 1. un 2. punkts
		15. panta 4. punkts	30. panta 2. punkts
		15. panta 5. punkts	30. panta 1. punkts un 3. punkta pirmais teikums
		15. panta 6. punkts	30. panta 3. punkta pirmās daļas otrais teikums un 30. panta 3. punkta otrā daļa
		16. pants	32. pants
		17. pants	33. pants
		18. pants	45. pants
1. līdz 6. pants		—	7. panta 1. līdz 8. punkts
	1. līdz 3. pants	—	—